

RP 94/2015 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner och lagen om utkomstskydd för arbetslösa

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner och lagen om utkomstskydd för arbetslösa ändras.

Enligt förslaget ska det i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner föreskrivas om tillämpningsområdet för skyldigheten att betala arbetslöshetsförsäkringspremierna. För närvarande fastställs premiebetalningsskyldigheten enligt tillämpningsområdet för lagen om olycksfallsförsäkring, och lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner innehåller endast undantag från tillämpningsområdet för lagen om olycksfallsförsäkring.

I och med att premiebetalningsskyldigheten omdefinieras föreslås vissa mindre ändringar i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, av vilka den mest betydelsefulla är ändringen av definitionen av företagare. I lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner föreslås också vissa mindre ändringar som underlättar verkställigheten av lagen.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2016.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
INNEHÅLL	2
ALLMÅN MOTIVERING	3
1 INLEDNING.....	3
2 NULÅGE	3
2.1 Finansieringslagen	3
<i>Finansieringen av utkomstskyddet för arbetslösa</i>	3
<i>Skyldighet att betala arbetslöshetsförsäkringspremie</i>	4
<i>Uppbörd av arbetslöshetsförsäkringspremier</i>	5
<i>Självriskpremie</i>	5
2.2 Lagen om utkomstskydd för arbetslösa	6
<i>Företagare</i>	6
<i>Löntagares arbetsvillkor</i>	7
3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN.....	8
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	9
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	10
DETALJMOTIVERING	11
1 LAGFÖRSLAG	11
1.1 Lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner	11
1.2 Lagen om utkomstskydd för arbetslösa	16
1 kap. Allmänna bestämmelser	16
2 kap. Allmänna arbetskraftspolitiska förutsättningar för erhållande av för- måner	17
5 kap. Förutsättningar för erhållande av arbetslöshetsdagpenning	18
10 kap. Bestämmelser om förmåner som betalas under tiden för sysselsättnings- främjande service	18
2 IKRAFTTRÄDANDE	18
LAGFÖRSLAGET	19
1. Lag om ändring av lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner	19
2. Lag om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa	25
BILAGA	28
PARALLELLTEXTER	28
1. Lag om ändring av lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner	28
2. Lag om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa	38

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Den nya lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015) träder i kraft den 1 januari 2016. Fram till 2013 bar olycksfallsförsäkringsanstalterna upp arbetslöshetsförsäkringspremierna i samband med olycksfallsförsäkringspremierna. Sedan 2013 har arbetslöshetsförsäkringsfonden skött uppbörderna av arbetslöshetsförsäkringspremierna, men tillämpningsområdet för premierna har förblivit oförändrat. Tillämpningsområdet har fastställts så att en arbetsgivare som enligt lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948) är skyldig att försäkra sina arbetstagare är förpliktad att betala arbetsgivarens arbetslöshetsförsäkringspremie. I lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner (555/1998), nedan finansieringslagen, finns bestämmelser om undantag från tillämpningsområdet för lagen om olycksfallsförsäkring. När olycksfallsförsäkringslagstiftningen ses över är det ändamålsenligt att fastställa ett eget tillämpningsområde för arbetslöshetsförsäkringspremierna.

Social- och hälsovårdsministeriets arbetsgrupp för social trygghet för dem som arbetar inom kreativa branscher och andra som sysselsätter sig själva föreslog att man ska utreda eventuella behov att utveckla begreppet företagare enligt 1 kap. 6 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, eftersom gränsdragningen mellan arbetstagare, företagare och dem som är sysselsatta i eget arbete samt förståelsen av vad ens egen arbetsmarknadsställning innebär med tanke på utkomstskyddet för arbetslösa kan utgöra problem i vissa situationer (social- och hälsovårdsministeriets rapporter och promemorior 2013:34). Definitionen av företagare i lagen om utkomstskydd för arbetslösa inverkar också på tillämpningsområdet för arbetslöshetsförsäkringspremierna, eftersom företagare inte betalar några arbetslöshetsförsäkringspremier för sitt eget arbete. I samband med att skyldigheten att betala arbetslöshetsförsäkringspremie fastställs föreslås det att definitionen av företagare ändras på ett sätt som förtydligar gränsdragningen mellan företagare och dem som är sysselsatta i eget arbete.

2 Nuläge

2.1 Finansieringslagen

Finansieringen av utkomstskyddet för arbetslösa

Enligt finansieringslagen svarar staten, arbetsgivarna och löntagarna med obligatoriska arbetslöshetsförsäkringspremier samt arbetslöshetskassorna med medlemsavgifter för finansieringen av utkomstskyddet för arbetslösa. Löntagarnas och arbetsgivarnas arbetslöshetsförsäkringspremier redovisas till arbetslöshetsförsäkringsfonden, som svarar för de andelar och förmåner som finansieras med arbetslöshetsförsäkringspremierna. I fråga om de inkomstrelaterade förmåner som betalas av arbetslöshetskassorna — arbetslöshetsdagpenning och utgifter för alterneringsersättning — finansierar staten den andel som motsvarar grunddagpenningen.

Staten deltar inte i finansieringen av förmåner som betalats för permitteringstid, på grund av väderhinder eller för tilläggsdagar. Arbetslöshetskassans andel av varje inkomstrelaterad dagpenning är 5,5 procent. Arbetslöshetsförsäkringsfonden svarar för finansieringen av det inkomstrelaterade utkomstskyddet för arbetslösa till den del staten och de enskilda arbetslöshetskassorna inte svarar för detta. Den förhöjda förtjänstdelen finansieras i sin helhet av arbetslöshetsförsäkringsfonden. Arbetslöshetsförsäkringsfonden betalar till arbetslöshetskassorna en andel av förvaltningskostnaderna enligt 26 § i lagen om arbetslöshetskassor (603/1984) och utjämning av medlemsavgifter enligt 19 a § i samma lag.

RP 94/2015 rd

Arbetslöshetsförsäkringsfonden svarar även för betalningen till Pensionsskyddscentralen av den försäkringsavgift som avses i 182 § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006) och betalningen till statens pensionsfond av den avgift för arbetslöshets- och utbildningsperioder som avses i 133 § i lagen om statens pensioner (1296/2006) samt betalningen av det belopp som avses i 31 § i lönegarantilagen (866/1998) och 29 § i lagen om lönegaranti för sjömän (1108/2000).

Arbetslöshetsförsäkringsfonden finansierar dessutom vuxenutbildningsstödets förtjänstdel och förvaltningsutgifter som avses i lagen om vuxenutbildningsstöd (1276/2000) och de förvaltningskostnader och yrkesexamensstipendier i fråga om andra än personer i statliga tjänste- eller anställningsförhållanden som avses i lagen om Utbildningsfonden (1306/2002). I 23 § i finansieringslagen föreskrivs att arbetslöshetsförsäkringsfonden av intäkten av löntagares influtna arbetslöshetsförsäkringspremie till Folkpensionsanstalten för finansiering av grunddagpenningen enligt utkomstskyddet för arbetslösa redovisar ett belopp, som i genomsnitt motsvarar beloppet av arbetstagares arbetslöshetsförsäkringspremie för arbetstagare som inte hör till arbetslöshetskassorna.

Skyldighet att betala arbetslöshetsförsäkringspremie

Arbetslöshetsförsäkringsfondens utgifter finansieras med arbetslöshetsförsäkringspremier och med intäkterna från placeringar som görs med premierna samt vid behov med lån. Enligt 2 § i finansieringslagen ska arbetsgivaren betala arbetsgivares arbetslöshetsförsäkringspremie och arbetstagare löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie. Premierna ska bestämmas så att fonden kan klara av finansieringen av de arbetslöshetsförmåner och övriga lagstadgade utgifter som den ansvarar för.

Enligt 12 § 1 mom. i finansieringslagen är en arbetsgivare som enligt lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948) är skyldig att försäkra sina arbetstagare, förpliktad att betala arbetsgivares arbetslöshetsförsäkringspremie. Statliga affärsverk har i tillämpliga delar även betalningsskyldighet. I 15 § i finansieringslagen finns bestämmelser om löntagares premiebetalningsskyldighet. I paragrafen föreskrivs det att personer i arbetsavtals- eller tjänsteförhållande eller annat anställningsförhållande vilka berörs av obligatoriskt olycksfallsskydd som ordnas av arbetsgivaren eller som bestäms enligt lagen om olycksfallsersättning för statstjänstemän (449/1990) och som avses i lagen om olycksfallsförsäkring, är skyldiga att betala löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie.

Arbetslöshetsförsäkringspremie betalas dock inte i fråga om följande personer:

- 1) en arbetstagare som tjänstgör på ett finskt fartyg som inskrivits i handelsfartygsförteckningen enligt lagen om förbättrande av konkurrenskraften för fartyg som används för sjötransport (1277/2007), och som inte bor i Finland,
- 2) en arbetstagare som enligt 3 kap. 1 § 1 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa inte är berättigad till arbetslöshetsförmåner eller som efter fyllda 65 år är berättigad till arbetslöshetsförmåner med stöd av 3 kap. 1 § 2 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa,
- 3) en ansvarig bolagsman i ett kommanditbolag,
- 4) en bolagsman i ett öppet bolag,
- 5) en arbetstagare som enligt lagen om pension för företagare (1272/2006) eller lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006) är skyldig att teckna i dessa lagar avsedd försäkring för sin huvudtjänst,

RP 94/2015 rd

6) en familjevårdare enligt familjevårdarlagen (312/1992).

Löntagares och arbetsgivares arbetslöshetsförsäkringspremie för sådana delägare i företag som avses i 1 kap. 6 § 2 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa ska bestämmas så att premien motsvarar finansieringen av de förmåner som delägarna är berättigade till.

Uppbörd av arbetslöshetsförsäkringspremier

Uppbörderna av arbetslöshetsförsäkringspremierna överfördes från olycksfallsförsäkringsanstalterna och Statskontoret till arbetslöshetsförsäkringsfonden vid ingången av 2013. I samband med detta togs det in bestämmelser om uppbörden av arbetslöshetsförsäkringspremierna i finansieringslagen.

Självriskpremie

En arbetsgivare som enligt lagen om olycksfallsförsäkring är skyldig att försäkra sina arbetstagare samt statens räkenskaps- eller affärsverk vars lönebelopp som utgör grund för arbetslöshetsförsäkringspremien under det år som föregår uppsägningsåret eller statens räkenskaps- eller affärsverk vars motsvarande lönebelopp är minst 2 025 500 euro (2015) är skyldiga att betala självriskpremie för utkomstskyddet för arbetslösa.

Betalningsskyldigheten uppstår om den arbetslöshet som beror på att anställningsförhållandet har sagts upp eller arbetstagaren permitterats fortsätter så att personen i fråga blir berättigad till tilläggsdagar enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002), eller den rätt till arbetslöshetsdagpenning som beror på att anställningsförhållandet sagts upp och som börjat efter uppnådd 60 års ålder fortsätter efter det att personen i fråga har fyllt 63 år eller han eller hon har börjat få ålderspension efter att ha fyllt 62 år och arbetslöshetsdagpenningen har fortsatt ända till övergången till ålderspension.

Arbetsgivaren är inte skyldig att betala självriskpremie, om anställningsförhållandet har upphört innan personen i fråga har fyllt 56 år, anställningsförhållandet har varat mindre än tre år, anställningsförhållandet har sagts upp enligt 7 kap. 2 § i arbetsavtalslagen (55/2001) eller hävts enligt 8 kap. 1 § i nämnda lag av andra än hälsomässiga orsaker som beror på arbetstagaren, arbetstagaren efter att anställningsförhållandet upphört på nytt har uppfyllt arbetsvillkoret enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa i en anställning hos en annan arbetsgivare än den som ursprungligen sade upp arbetstagaren, eller arbetstagaren har sagt upp sig på eget initiativ och utan arbetsgivarens medverkan.

Grunden för självriskpremien utgörs av det belopp motsvarande förmånsutgiften som skulle betalas till den uppsagda arbetstagaren till ett belopp motsvarande den inkomstrelaterade dagpenningen från det att hans eller hennes rätt till tilläggsdagar börjar tills han eller hon fyller 63 år, dock minst ett belopp som motsvarar förmånsutgiften för ett år.

Om rätten till dagpenning har börjat efter det att en person fyllt 60 år, utgörs grunden för självriskpremien av det belopp som motsvarar förmånsutgiften enligt den inkomstrelaterade dagpenningen för den tid arbetslöshetsförmån har betalats till den uppsagda arbetstagaren från anställningsförhållandets slut tills han eller hon fyller 63 år.

Full självriskpremie är 80 procent av den förmånsutgift som självriskpremien grundar sig på. Full självriskpremie uppbärs om företagets lönebelopp är minst 31 848 000 euro. Om lönebeloppet är mindre, sjunker självriskpremien lineärt så att ingen självriskpremie uppbärs om lönebeloppet är högst 1 990 500 euro.

Självriskpremie uppbärs när rätten till tilläggsdagar börjar eller när den uppsagda arbetstagaren har fyllt 63 år.

Arbetslöshetsförsäkringsfonden återbär till arbetsgivaren på ansökan den del av självriskpremierna för tilläggsdagarna som förblir outnyttjad, om arbetsgivaren har ingått ett arbetsavtal som gäller tillsvidare med den av arbetsgivaren uppsagda arbetstagaren som är berättigad till tilläggsdagar och om arbetstagaren har varit i detta arbete under minst ett års tid. Om arbetsgivaren på nytt säger upp arbetstagaren uppbärs självriskpremie genast då arbetslösheten börjar. Självriskpremien återbärs också om den arbetstagare som arbetsgivaren sagt upp har fått frivillig tilläggs pension under minst ett års tid, och pensionen fortsätter till minst 65 års ålder och grundar sig på en tilläggs pensionsförsäkring som arbetsgivaren ordnat och finansierat, eller fått någon annan därmed jämförbar förmån eller en pension som ska beaktas vid pensionsjämkning av tilläggs pensionen, varvid personen av denna anledning inte har rätt till arbetslöshetsförmån eller arbetslöshetsförmånen betalas till minskat belopp.

Oberoende av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om utlämnande av uppgifter ska Finansinspektionen och Folkpensionsanstalten före utgången av mars och september till arbetslöshetsförsäkringsfonden lämna uppgifter om de personer vars rätt till tilläggsdagar har börjat under föregående sex månader på så sätt att det av uppgifterna framgår arbetstagarens personbeteckning och andra identifieringsuppgifter. Arbetslöshetsförsäkringsfonden har vid uppbörden av arbetslöshetsförsäkringspremierna rätt att sammanställa och använda de uppgifter som den fått på detta sätt. Den sammanställda informationen kan sparas tills ovan nämnda uppgift har utförts. Sammanställd information får inte vidareutlämnas.

2.2 Lagen om utkomstskydd för arbetslösa

Företagare

Ur perspektivet för utkomstskydd för arbetslösa utförs arbete antingen som företagare eller löntagare. Om det inte är fråga om någondera av dem, anses det vara fråga om s.k. sysselsättning i eget arbete. Alla dessa har olika inverkan på rätten att få arbetslöshetsförmåner. Inom systemet med utkomstskydd för arbetslösa betraktas en person som företagare om han eller hon uppfyller villkoren i 1 kap. 6 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Sysselsättning i eget arbete har inte definierats i lagstiftningen.

Med företagare avses enligt lagen om pension för företagare en person som utför förvärvsarbete utan att stå i arbetsavtalsförhållande eller i tjänsteförhållande eller annat offentligt anställningsförhållande. Lagen om pension för företagare tillämpas inte på idrottsutövare. Försäkringsskyldigheten enligt lagen om pension för företagare börjar när inkomsterna från verksamheten uppgår till minst 7 502,14 euro per år (2015). En sådan person ska teckna en pensionsförsäkring och han eller hon betraktas på basis av denna försäkringsskyldighet som företagare enligt 1 kap. 6 § 1 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Inom systemet med utkomstskydd för arbetslösa betraktas också en person som enligt lagen om pension för lantbruksföretagare är skyldig att teckna en pensionsförsäkring som företagare. Detta gäller dock inte stipendiater. Den nedre gränsen för försäkringsskyldigheten för lantbruksföretagare är 3 751,07 euro per år (2015).

Försäkringsskyldigheten omfattar bl.a. inte företagsverksamhet som bedrivs av en person som är under 18 år eller företagsverksamhet som inte fortgått minst fyra månader utan avbrott.

Om en person inte uppfyller ovannämnda villkor, betraktas han eller hon inte som företagare på basis av försäkringsskyldigheten. Personen kan dock vara en företagare med stöd av den bestämmelse i 1 kap. 6 § 2 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa som gäller delägare i

företag. Som delägare betraktas den som arbetar i ett företag eller en sammanslutning där han eller hon, hans eller hennes familjemedlemmar ensamma eller tillsammans med honom eller henne äger en i bestämmelsen angiven del eller där han eller hon eller hans eller hennes familj har tillräcklig annan bestämmanderätt i företaget.

Med en enskild näringsidkare avses en person som i allmänspråket kallas t.ex. yrkesutövare eller affärsidkare eller en person som har en firma för sin verksamhet. Det centrala är att det är fråga om näringsverksamhet som en fysisk person bedriver i sitt eget namn. En del av de enskilda näringsidkarna är skyldiga att teckna en försäkring enligt lagen om pension för företagare eller lagen om pension för lantbruksföretagare, och på denna grund betraktas de som företagare i systemet med utkomstskydd för arbetslösa.

När en person registrerar sig i förskottsuppbördsregistret eller registret över mervärdesskattskyldiga får han eller hon ett FO-nummer. Vid tillämpningen av lagen om utkomstskydd för arbetslösa har en enskild näringsidkare kunnat betraktas som företagare på den grunden att han eller hon har anmält sig till Skatteförvaltningens register och fått ett FO-nummer.

En person anses vara sysselsatt på heltid som företagare eller på motsvarande sätt i eget arbete, om den arbetsinsats som verksamheten kräver är så stor att den hindrar honom eller henne att ta emot heltidsarbete. Om det inte finns skäl att göra någon annan bedömning, anses sysselsättningen utgöra bisyssla åtminstone om personen under minst sex månader har haft heltidsarbete som inte har samband med företagsverksamheten eller det egna arbetet.

Den som har varit sysselsatt på heltid som företagare anses fortfarande vara sysselsatt på heltid fram till den tidpunkt då hans eller hennes arbete i företaget har upphört eller företagsverksamheten har upphört på det sätt som avses i 2 kap. 6—8 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Den som har varit sysselsatt på heltid i eget arbete anses fortfarande vara sysselsatt i eget arbete fram till den tidpunkt när det enligt en sådan redogörelse av arbets sökanden som kan anses vara tillförlitlig eller när det annars är uppenbart att verksamheten inte fortsätter.

Löntagares arbetsvillkor

Huvudregeln är att i löntagares arbetsvillkor inräknas de kalenderveckor under vilka en person har varit i sådant arbete som omfattas av en försäkring och som uppfyller kraven för arbetstid och lön. För att utfört arbete ska kunna beaktas vid beräkningen av arbetsvillkoret ska det vara fråga om arbete som omfattas av försäkring. Med andra ord ska arbetslöshetsförsäkringspremie betalas på inkomsten från arbetet. Om försäkringspremierna inte har betalats med arbetstagarens samtycke, räknas arbetet inte in i arbetsvillkoret. I 1 kap. 8 § 4 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa föreskrivs att en person som fyllt 65 år har rätt till arbetslöshetsdagpenning vid permittering, även om arbetslöshetsförsäkringspremie inte tas ut på över 65-åriga personers förvärvsinkomster.

I löntagares arbetsvillkor inräknas lön som intjänats i ett arbetsavtals- eller tjänsteförhållande och som uppfyller kännetecknen på ett anställningsförhållande. Enligt etablerad praxis inräknas också arbete som utförs av en verkställande direktör i arbetsvillkoret. Om arbetet har utförts i företagareställning räknas det inte in i löntagarens arbetsvillkor, även om arbetet grundar sig på ett anställningsförhållande.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

I propositionen föreslås att det ska föreskrivas om tillämpningsområdet för arbetslöshetsförsäkringspremier i finansieringslagen och att hänvisningen till tillämpningsområdet för olycksfallsförsäkringen ska slopas. I praktiken är ändringen i tillämpningsområdet för premierna liten, men den klargör lagstiftningen i och med att bestämmelserna om premiebetalningsskyldigheten i sin helhet finns i en enda lag.

Tillämpningsområdet för lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och tillämpningsområdet för lagen om pension för arbetstagare är i det närmaste identiska med det föreslagna tillämpningsområdet för arbetslöshetsförsäkringspremierna. Målet har varit att det ska vara så små skillnader som möjligt mellan tillämpningsområdena för de olika systemen. De små skillnaderna mellan tillämpningsområdena beror på förmånssystemens karaktär och nivåerna på försäkringspremierna. Enligt olycksfallsförsäkringslagstiftningen omfattas en arbetstagare av försäkringen från den första arbetsdagen, medan det inom arbetslöshetsförsäkringen krävs minst 26 veckors arbete innan rätten till dagpenning uppkommer. Arbetspension intjänas på basis av nästan alla inkomster, medan kopplingen mellan premierna och erhållna förmåner är lösare när det gäller arbetslöshetsförsäkringen. Inom olycksfallsförsäkringen och arbetslöshetsförsäkringen är försäkringspremierna klart lägre än inom pensionsförsäkringen, och därför är det i dessa system inte ändamålsenligt att ta ut försäkringspremier på mycket små inkomster.

I samband med att tillämpningsområdet för arbetslöshetsförsäkringspremier fastställs föreslås det att också definitionen av företagare i lagen om utkomstskydd för arbetslösa preciseras. Enligt den nuvarande definitionen betraktas en person som företagare om han eller hon är skyldig att teckna en försäkring enligt lagen om pension för företagare eller lagen om pension för lantbruksföretagare. Definitionen utestänger sådana företagare som på grund av begränsningarna i pensionslagarna inte är skyldiga att teckna en pensionsförsäkring. Verksamhet som en sådan företagare bedriver betraktas som sysselsättning i eget arbete. Inkomsten från verksamheten inverkar alltså på om en enskild näringsidkare betraktas som företagare eller som en person som är sysselsatt i eget arbete.

Det föreslås att definitionen av företagare ändras så att som företagare i lagen om utkomstskydd för arbetslösa betraktas sådana personer som betraktas som företagare i lagen om pension för företagare eller lagen om pension för lantbruksföretagare. Ändringen klargör personens ställning i systemet med utkomstskydd för arbetslösa, eftersom närmast sådant arbete som inte utförs i förvärvssyfte i fortsättningen ska betraktas som sysselsättning i eget arbete. Samtidigt försvinner också t.ex. sådana situationer där inkomsten från företagsverksamheten inverkar på en persons ställning i systemet med utkomstskydd för arbetslösa. Bestämmelsen om delägare i företag kvarstår oförändrad. Ändringen inverkar inte heller på stipendiaternas ställning.

En enskild näringsidkare ska anses ha upphört med företagsverksamheten när han eller hon har avstått från eventuell pensionsförsäkring. Dessutom förutsätts det att produktionsverksamheten och den ekonomiska verksamheten har upphört. När verksamheten upphör helt och hållet förblir villkoren för att en person ska få arbetslöshetsförmåner i praktiken oförändrade i fråga om sådana enskilda näringsidkare vars verksamhet för närvarande har betraktats som sysselsättning i eget arbete, men som kommer att betraktas som företagare efter ändringen av definitionen av företagare i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Till skillnad från nuläget kan dessa personer dessutom få rätt till arbetslöshetsförmåner även t.ex. på den grunden att de betraktas som med löntagare jämförbara företagare och heltidsuppdraget upphör.

Om det arbete som utförts av en enskild näringsidkare för närvarande har bedömts på basis av bestämmelserna om företagsverksamhet, ska villkoret för att dessa personer ska få förmåner

inte längre vara att en anmälan om att verksamheten har upphört har lämnats till Skatteförvaltningens register. Målet är att sänka tröskeln att söka och ta emot nytt arbete.

Ändringen av definitionen av företagare i lagen om utkomstskydd för arbetslösa inverkar inte på bedömningen av om verksamheten bedrivs på hel- eller deltid, eftersom sysselsättningen av en person som företagare eller i eget arbete bedöms på ett enhetligt sätt med stöd av 2 kap. 5 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Verksamhet som för närvarande betraktats som sysselsättning i eget arbete räknas inte heller in i det arbetsvillkor som är en förutsättning för erhållande av arbetslöshetsdagpenning för företagare, eftersom företagsinkomsten måste uppgå till minst 1 027 euro per månad (2015) för att räknas in i arbetsvillkoret. Inkomstgränsen är alltså högre än den nedre gränsen för försäkringsskyldigheten enligt lagen om pension för företagare.

4 Propositionens konsekvenser

Propositionen har inte några konsekvenser för medborgarnas förmåner eller de premier som de betalar. När tillämpningsområdet för arbetslöshetsförsäkringspremierna särskiljs från lagen om olycksfallsförsäkring, ska löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie i enlighet med försäkringsprincipen inte tas ut i fråga om personer med förtroendeuppdrag, eftersom förtroendeuppdrag inte räknas in i det arbetsvillkor som är en förutsättning för utbetalning av arbetslöshetsdagpenning. Riksdagsledamöterna utgör här den största gruppen.

I uppbörden av arbetslöshetsförsäkringspremier föreslås små ändringar som i praktiken knappast alls inverkar på de arbetsgivare som betalar arbetslöshetsförsäkringspremier. Tillämpningsområdet för arbetslöshetsförsäkringspremier kvarstår i praktiken nästan oförändrat. Det nya i lagen är en gräns i euro för betalningsskyldigheten. Gränsen är samma som i den nya lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. För närvarande fastställs gränsen på basis av de arbetsdagar som arbetsgivaren låtit utföra under ett år. I lagen har, på motsvarande sätt som i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, begreppet arbete som utförs i Finland begränsats vad gäller transportarbete och kortvariga besök.

Det antas att största delen av de personer som bedriver företagsverksamhet i fortsättningen kommer att vara företagare i systemet med utkomstskydd för arbetslösa, antingen på den grunden att de är skyldiga att teckna en försäkring enligt lagen om pension för företagare eller lagen om pension för lantbruksföretagare eller på den grunden att de utför förvärvsarbete utan att stå i arbetsavtals- eller tjänsteförhållande. Till denna del medför ändringen av definitionen av företagare inte mera arbete för arbets- och näringsbyråerna jämfört med nuläget.

I fråga om vissa personer kan arbets- och näringsbyråerna bli tvungna att på någon annan grund än en försäkring enligt lagen om pension för företagare eller lagen om pension för lantbruksföretagare avgöra om en person ska betraktas som en företagare enligt någondera lagen. För närvarande behöver arbets- och näringsbyråerna i princip inte tillämpa de nämnda lagarna. Eftersom bestämmelsen om delägare i lagen om utkomstskydd för arbetslösa dock är snävare än motsvarande bestämmelse i t.ex. lagen om pension för företagare och eftersom arbets- och näringsbyråerna redan nu tillämpar bestämmelsen om delägare i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, kommer de situationer då arbetsmängden ökar sannolikt att vara mycket sällsynta. Företagarställningen kan till en del dessutom avgöras på teknisk väg genom att man för de arbetssökande utvecklar en elektronisk begäran om utredning av företagareverksamheten.

RP 94/2015 rd

De små ändringar av uppbörden av arbetslöshetsförsäkringspremien som föreslås i finansieringslagen underlättar verkställandet av uppbörden i arbetslöshetsförsäkringsfonden.

Propositionen har inga ekonomiska konsekvenser.

5 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid social- och hälsovårdsministeriet. Arbets- och näringsministeriet, centrala arbetsmarknadsorganisationer och arbetslöshetsförsäkringsfonden har deltagit i beredningen. Utlåtanden om propositionen begärdes av Folkpensionsanstalten, Företagarna i Finland rf och Arbetslöshetskassornas Samorganisation rf.

Remissinstanserna förhöll sig i huvudsak positivt till de föreslagna ändringarna. Propositionen ansågs förtydliga både uppbörden av arbetslöshetsförsäkringspremier och företagarnas ställning i systemet med utkomstskydd för arbetslösa. I utlåtandena föreslogs det ytterligare förbättringar av företagarnas ställning. Dessa förslag gällde ställningen för företagarens familjemedlemmar och den inverkan som företagets försäljningsvinst har på arbetslöshetsförmånen. Eftersom det huvudsakliga målet med propositionen är att föreskriva om tillämpningsområdet för arbetslöshetsförsäkringspremier, har förslagen inte beaktats i denna proposition, utan de kommer att bedömas i samband med senare lagändringar.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner

1 a §. Definitioner. I lagen föreslås en ny 1 a §, i vilken de begrepp som ska användas vid fastställandet av tillämpningsområdet för arbetslöshetsförsäkringspremien definieras. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 987/2009 om tillämpningsbestämmelser till den kallas i lagen med en gemensam term EU:s förordningar om social trygghet. Tredjestat betyder i enlighet med etablerat språkbruk en stat som varken EU:s nämnda förordningar om social trygghet eller överenskommelser om social trygghet som är bindande för Finland tillämpas på.

12 §. Arbetsgivares och arbetstagares premiebetalningsskyldighet. I paragrafen finns allmänna bestämmelser om arbetsgivarens och arbetstagarens premiebetalningsskyldighet. I den gällande lagen regleras arbetsgivarens och arbetstagarens premiebetalningsskyldighet separat från varandra, även om både arbetsgivares och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie betalas på samma inkomst. Det enda undantaget är staten som inte betalar arbetsgivares arbetslöshetsförsäkringspremie.

Enligt 1 mom. ska en arbetsgivare och en i 15 § avsedd arbetstagare vara skyldig att betala arbetslöshetsförsäkringspremie för arbete som en arbetstagare utför i Finland, om inte något annat föreskrivs. Hänvisningen till lagen om olycksfallsförsäkring slopas, eftersom lagen om olycksfallsförsäkring upphävs vid ingången av 2016. Arbetslöshetsförsäkringspremien får ett eget tillämpningsområde som ligger mycket nära tillämpningsområdet för den nya lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och lagen om pension för arbetstagare. De nämnda lagarna utgår från att arbete som utförs i Finland ska försäkras. Med arbete som utförs i Finland avses arbete som utförs på finländskt territorium. Arbete som utförs i Finland kan också vara arbete som utförs utanför Finlands gränser i tredjestater i tjänst hos ett finländskt transportföretag ombord på ett finländskt fartyg eller flygplan. Huvudregeln är att allt arbete oberoende av arbetstagarens hemvist eller medborgarskap eller arbetsgivarens hemvist i princip ska omfattas av denna lags tillämpningsområde. Det ska inte heller finnas någon tidsmässig gräns för arbete som utförs i Finland. Bestämmelsen motsvarar till denna del de nämnda lagarnas tillämpningsområde. Från ovannämnda huvudregel görs de undantag som är ändamålsenliga med tanke på arbetslöshetsförsäkringen, och bestämmelser om dessa ska huvudsakligen finnas i 12 a §.

Paragrafens 2 mom. motsvarar i sak gällande lag. Enligt den gällande lagen är arbetsgivarens premiebetalningsskyldighet knuten till försäkringsskyldigheten enligt lagen om olycksfallsförsäkring. Lagen om olycksfallsförsäkring tillämpas inte på staten, och därför har staten inte någon skyldighet att betala arbetslöshetsförsäkringspremie. I 66 § i självstyrelselagen för Åland finns bestämmelser om skattefrihet för landskapet. Enligt paragrafen åtnjuter landskapet samma rätt som staten i fråga om skattefrihet och andra därmed jämförbara förmåner. Enligt etablerad tillämpningspraxis har inte heller Ålands landskapsstyrelse eller verk som lyder under den någon skyldighet att betala arbetslöshetsförsäkringspremie. Eftersom premiebetalningsskyldigheten inte längre ska fastställas enligt tillämpningsområdet för lagen om olycksfallsförsäkring, måste det föreskrivas uttryckligen om statens ställning. Statliga affärsverk ska däremot betala arbetslöshetsförsäkringspremier, precis som för närvarande.

12 a §. *Begränsningar av premiebetalningsskyldigheten.* I lagen föreslås en ny 12 a §. I 1 mom. föreskrivs om undantag från den allmänna premiebetalningsskyldigheten. I sak är ändringarna små.

I 1 mom. 1 och 2 punkten föreskrivs om åldersgränserna för betalningsskyldigheten, som är samma som i den gällande lagen.

Enligt 3 punkten betalas arbetslöshetsförsäkringspremie inte om den lön som en arbetsgivare betalat under ett kalenderår uppgår till sammanlagt högst 1 200 euro. Gränsen motsvarar gränsen för försäkringsskyldigheten i den lag om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar som träder i kraft vid ingången av 2016.

Enligt 4 punkten betalas försäkringspremie inte i fråga om en företagare som avses i 1 kap. 6 § 1 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. En företagare enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa har inte rätt till förmåner som finansieras med arbetslöshetsförsäkringspremier, och i enlighet med försäkringsprincipen ska då inte heller försäkringspremier tas ut hos dem. I 1 kap. 6 § 1 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa betraktas en person som avses i 3 § i lagen om pension för företagare eller i 3—5 § i lagen om pension för lantbruksföretagare som företagare. I den gällande lagen har skyldigheten att teckna en försäkring enligt lagen om pension för företagare eller lagen om pension för lantbruksföretagare varit avgörande, och då kan en person i företagareställning i princip ha varit skyldig att betala arbetslöshetsförsäkringspremier.

Till skillnad från den gällande lagen ska bedömningen av om företagsverksamheten bedrivs på heltid inte längre ha betydelse vid bedömningen av skyldigheten att betala arbetslöshetsförsäkringspremie. I fortsättningen ska t.ex. en arbetstagare med arbetet som bisyssla vara premiebetalningsskyldig, även om han eller hon i sin huvudsyssla är en företagare som avses i 3 § i lagen om pension för företagare.

Enligt 5 punkten betalas arbetslöshetsförsäkringspremie inte heller i fråga om idrottsutövare. Som idrottsutövare betraktas en idrottsutövare som är försäkrad enligt lagen om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare (276/2009). Bestämmelsen tillämpas också på idrottsutövare som faller utanför försäkringsskyldigheten enligt lagen om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare t.ex. på grund av åldersgränser eller av någon annan motsvarande orsak. Bestämmelsen motsvarar gällande lag.

Enligt 6 punkten betalas på motsvarande sätt som enligt den gällande lagen försäkringspremie inte i fråga om en arbetstagare som tjänstgör på ett finskt fartyg som inskrivits i handelsfartygsförteckningen enligt lagen om förbättrande av konkurrenskraften för fartyg som används för sjötransport (1277/2007), och som inte bor i Finland.

Enligt 7 punkten betalas försäkringspremie inte i fråga om en arbetstagare på vilken finsk lagstiftning inte tillämpas på basis av bestämmelserna om tillämplig lagstiftning i EU:s förordningar om social trygghet eller sådana överenskommelser om social trygghet som är bindande för Finland. Detta motsvarar nuläget och avsikten är att sådana arbetstagare som lyder under lagstiftningen i något annat EU-land eller ett land som ingått en överenskommelse om social trygghet inte ska beröras av försäkringspremien. Till dessa arbetstagare hör sådana utsända arbetstagare enligt en EU-förordning eller någon annan överenskommelse som arbetar i Finland samt sådana personer som arbetar i två eller flera länder och beträffande vilka lagvalet faller på något annat land än Finland.

I 2 mom. föreskrivs om ett undantag som gäller löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie. Eftersom gränsen i 1 mom. 3 punkten på 1 200 euro i princip gäller arbetsgivarens premiebetal-

ningsskyldighet, lämpar den sig dåligt för den premie som tas ut av arbetstagaren. Enligt den gällande lagen är en arbetstagare premiebetalningsskyldig även om arbetsgivaren låter utföra så lite arbete att arbetsgivaren inte blir skyldig att betala arbetslöshetsförsäkringspremie. Den föreslagna bestämmelsen motsvarar alltså i sak gällande lag.

I 3 mom. föreskrivs om ett nytt undantag från premiebetalningsskyldigheten. Enligt momentet ska lagen inte tillämpas på arbete som en arbetstagare som kommer till Finland från en tredje-stat utför i Finland, om det är fråga om arbete inom landsvägstransport och alla villkor som anges i momentet är uppfyllda.

För det första förutsätts att arbetstagaren huvudsakligen utför sitt arbete, dvs. över hälften av sitt arbete, utanför Finland. För det andra förutsätts att arbetstagaren inte är bosatt i Finland. Boende ska tolkas på samma sätt som i lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet. Boende i Finland är personer som har sin egentliga bostad och sitt egentliga hem i Finland och som ständigt huvudsakligen vistas här. För det tredje ska också arbetsgivaren ha hemvist utanför Finland. Att ett företag har hemvist i Finland utvisas av att företaget är registrerat i handelsregistret i Finland. För det fjärde förutsätts att finsk lagstiftning inte ska tillämpas på arbetet enligt EU:s förordningar om social trygghet.

Med landsvägstransport avses såväl gods- som persontransporter på väg.

Bestämmelsen motsvarar lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Uttaget av arbetslöshetsförsäkringspremier för arbetet är i praktiken problematiskt och det överensstämmer inte heller med försäkringsprincipen, eftersom arbetstagarna inte har rätt till förmåner som finansierats med försäkringspremierna.

Enligt 4 mom. ska premiebetalningsskyldigheten inte omfatta sådana kortvariga besök i Finland där resans syfte är att delta i en kongress eller ett seminarium, utbilda eller annars uppträda i Finland. Besöket i Finland ska anknyta till det arbete som utförs utomlands. Dessutom krävs det att arbetstagaren inte är bosatt i Finland och att arbetsgivaren inte har hemvist i Finland. Tillämpningen av bestämmelsen förutsätter också att finsk lagstiftning inte ska tillämpas på arbetet enligt EU:s förordningar om social trygghet.

Det är inte ändamålsenligt att föreskriva någon exakt tidsgräns för arbetsbesök, utan den bestäms på basis av besökets natur. Kongresser och seminarier pågår vanligtvis kortare tid än en vecka. I princip kan en arbetsresa inte längre betraktas som ett i momentet avsett kortvarigt besök om den pågår längre tid än 10 dagar. Exempelvis en två veckor lång utbildnings- eller föreläsningsturné ska omfattas av lagens tillämpningsområde.

Bestämmelsen motsvarar lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Uttaget av arbetslöshetsförsäkringspremier för arbetet är i praktiken problematiskt och det överensstämmer inte heller med försäkringsprincipen, eftersom arbetstagarna inte har rätt till förmåner som finansierats med försäkringspremierna.

12 b §. *Justering med lönekoeficient.* I lagen föreslås en ny 12 b §. Paragrafen motsvarar justeringsförfarandet enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, vilket innebär att beloppen och premiebetalningsskyldigheten till denna del överensstämmer med varandra även i framtiden.

13 §. *Premiebetalningsskyldighet vid arbete utomlands.* I paragrafen föreskrivs om arbete som utförs någon annanstans än i Finland och för vilket arbetslöshetsförsäkringspremier ska betalas. I 1 mom. konstateras att premiebetalningsskyldigheten gäller de arbetstagare beträffande vilka lagvalet faller på Finland med stöd av EU:s förordningar om social trygghet eller någon

annan överenskommelse. Bestämmelsen motsvarar nuläget. Vanligtvis är det fråga om sådana från Finland utsända arbetstagare som avses i en EU-förordning eller överenskommelser om social trygghet eller om personer som arbetar i två eller flera länder och på vilka finsk lagstiftning om social trygghet ska tillämpas med stöd av en EU-förordning. För Finlands del avgörs tillämpningsområdet av Pensionsskyddscentralen. Även personer på endast en kort arbetsresa inom EU-området eller i ett land som ingått en överenskommelse ska alltså omfattas av finsk lagstiftning, även om de inte är egentliga utsända arbetstagare.

Bestämmelserna i 2 mom. motsvarar gällande praxis. I momentet föreskrivs om situationer där en finländsk arbetsgivare sänder en arbetstagare till ett tredjeland, dvs. något annat land än ett EU- eller EES-land, Schweiz eller ett land som ingått en överenskommelse om social trygghet.

Arbetslöshetsförsäkringspremier ska betalas i fråga om en arbetstagare som arbetar utomlands, om arbetstagaren arbetar åt det utsändande företaget eller åt ett utländskt företag inom samma ekonomiska enhet och arbetstagarens anställningsförhållande till det utsändande företaget fortgår under den tid arbetstagaren arbetar utomlands. Dessutom förutsätter bestämmelsen att arbetstagaren omfattas av den finska lagstiftningen om social trygghet när han eller hon sänds ut. Med finländsk arbetsgivare avses en sammanslutning eller en fysisk person som har hemvist i Finland. En fysisk person ska också i realiteten vara bosatt i Finland. Att en sammanslutning har hemvist i Finland utvisas av att sammanslutningen är registrerad i handelsregistret i Finland. Om det inte krävs registrering för att bilda sammanslutningen anses den vara finländsk om den har sin förvaltning i Finland eller om den har sin huvudsakliga verksamhet i Finland. Som en finländsk arbetsgivare betraktas också ett utländskt företags eller europabolags filial som är verksam i Finland och registrerad i handelsregistret samt ett europabolag som har sin stadgeenliga hemvist i Finland.

Enligt 3 mom. kan arbetslöshetsförsäkringsfonden på arbetsgivarens ansökan bevilja befrielse från premiebetalningsskyldigheten enligt 2 mom. som gäller utsända arbetstagare när arbetet utomlands inte längre är tillfälligt och arbetet utomlands har fortgått i över två år. Huruvida vistelsen är tillfällig ska avgöras utifrån en helhetsbedömning där man beaktar om utlandskommenderingen gäller för en viss tid och hur lång tid den varar, om det är fråga om flera kommenderingar efter varandra, vistelsens totala längd, arbetstagarens familje- och andra band till hemlandet och arbetstagarens egen syn på saken.

14 §. *Grunden för arbetsgivares arbetslöshetsförsäkringspremie.* Det föreslås att paragrafen upphävs eftersom lagens struktur ändras så att det inte längre föreskrivs separat om arbetsgivares och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremier, utan samma bestämmelser gäller för båda premierna. Bestämmelser om fastställande av arbetslöshetsförsäkringspremien för delägare finns i 16 §.

15 §. *Anställningsförhållanden som omfattas av arbetslöshetsförsäkringspremie.* I paragrafen föreskrivs om de anställningsförhållanden i vilka arbetslöshetsförsäkringspremie ska betalas på inkomsten. Bestämmelsen är mera detaljerad än den gällande regleringen, men motsvarar till innehållet den nuvarande definitionen, med några undantag. I och med att tillämpningsområdet för arbetslöshetsförsäkringspremien tidigare fastställdes enligt tillämpningsområdet för lagen om olycksfallsförsäkring har betalningsskyldigheten varit onödigt omfattande, eftersom avsikten varit att trygga den försäkrades utkomst vid olycksfall. Alla de som har haft rätt till ersättning vid olycksfall har dock inte haft rätt till arbetslöshetsdagpenning, trots att försäkringspremier har tagits ut av dem. Till dessa personer hör personer i förtroendeuppdrag, t.ex. riksdagsledamöter, ministrar, republikens president och borgmästare. Ändringen av definitionen innebär att ovannämnda personer med förtroendeuppdrag inte behöver betala löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie.

16 §. *Arbetslöshetsförsäkringspremie för delägare i företag.* I paragrafens föreskrivs om arbetsgivares och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie för delägare i företag. För närvarande gäller paragrafen endast löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie för delägare i företag. Delägare är anställda i arbetsavtalsförhållande, och därför har de rätt till en del av de förmåner som finansieras med arbetslöshetsförsäkringspremier. Vid fastställandet av premien för delägare tar man med kostnaderna för arbetslöshetsförsäkringsfonden, dvs. den avgift som ska betalas till Pensionsmyndigheten för pension som intjänas under arbetslöshetstiden, Utbildningsfondens andel av utbildningsstöden, lönegaranti, premier som ska redovisas till grundskyddet och administrativa kostnader.

19 a §. *Grunden för arbetsgivares arbetslöshetsförsäkringspremie.* Till 1 mom. har det fogats en hänvisning till den nya 12 a §. I övrigt motsvarar paragrafen gällande lag.

Paragrafens 2 mom. motsvarar gällande lag.

21 c §. *Fastställande av arbetslöshetsförsäkringspremien.* I 1 mom. föreslås en bestämmelse om att arbetslöshetsförsäkringsfonden ska kunna fastställa arbetslöshetsförsäkringspremien under försäkringsåret, om arbetsgivarens verksamhet upphör. Enligt den gällande lagen fastställer arbetslöshetsförsäkringsfonden arbetslöshetsförsäkringspremien kalenderårsvis i efterhand före utgången av oktober året efter försäkringsåret.

Det händer att ett arbetsgivarföretag upplöses eller upphör med sin verksamhet under försäkringsåret. För att säkerställa att arbetslöshetsförsäkringspremierna blir uppburna måste premierna kunna fastställas när verksamheten upphör. Efter det är det inte nödvändigtvis längre möjligt att hitta det företag som upphört eller dess rättsinnehavare. Samtidigt vill också det företag som upphör i allmänhet fullgöra sina betalningsskyldigheter innan verksamheten upphör. Arbetslöshetsförsäkringspremien ska kunna fastställas under försäkringsåret antingen på initiativ av arbetslöshetsförsäkringsfonden eller på arbetsgivarens begäran.

Den föreslagna bestämmelsen kommer att tillämpas t.ex. i sådana situationer då en arbetsgivarverksamhetsupplösning upplöses eller går i konkurs, en näringsidkare upphör med sin verksamhet eller en arbetsgivare som är en fysisk person avlider. Arbetslöshetsförsäkringspremien ska kunna fastställas under försäkringsåret också när arbetsgivarens affärsverksamhet upphör i sin helhet som en följd av en fusion, delning eller något annat företagsarrangemang eller när affärsverksamheten annars upphör.

21 e §. *Ränta på arbetslöshetsförsäkringspremie och förskottsåterbäring.* Det föreslås att räntebestämmelsen i 1 mom. ändras så att ränta även tas ut på uppskattade premier enligt 21 c §. Uppskattad premie fastställs i sådana situationer när arbetsgivaren inte har anmält de löner som betalats eller anmält dem till för ringa belopp. Enligt den gällande lagen ska ränta tas ut på den utjämningspremie som fastställs när den slutliga premien är högre än det betalda förskottet. Av denna orsak är det motiverat att ta ut ränta också när fordran beror på att arbetsgivaren försummat sin anmälningskyldighet eller lämnat felaktiga uppgifter.

Paragrafens 2 mom. motsvarar gällande lag.

Paragrafens 3 mom. motsvarar gällande lag.

Paragrafens 4 mom. är nytt. I momentet föreskrivs om möjligheten att låta bli att ta ut ränta i sådana situationer där arbetslöshetsförsäkringspremien inte har uppburits alls eller uppburits till ett för lågt belopp av orsaker som inte beror på arbetsgivaren. Det är möjligt att helt eller delvis avstå från att ta ut ränta t.ex. då den lönesumma som ligger till grund för premien av tekniska orsaker har registrerats felaktigt i arbetslöshetsförsäkringsfondens informationssystem.

stem. Det är möjligt att avstå från att ta ut ränta också om uttaget är oskäligt på grund av tvektigheter eller oklarheter. Det kan t.ex. vara fråga om att arbetslöshetsförsäkringsfondens anvisningar i ärendet har varit felaktiga eller klart bristfälliga. Dessutom förutsätts att arbetsgivaren har handlat i god tro.

21 j §. Utmätning av premier. Det föreslås att paragrafen ändras så att inte bara arbetslöshetsförsäkringspremier och dröjsmålsränta på arbetslöshetsförsäkringspremier, utan även ränta på uppskattade premier är direkt utsökbara.

24 b §. Uppbörd och återbäring av självriskpremie. Det föreslås att 2 mom. ändras så att en arbetsgivare kan få självriskpremien återbetalad också då arbetsgivaren kallat en arbetstagare som är berättigad till tilläggsdagar tillbaka i arbete eller då en permitterad får i lagen närmare föreskriven tilläggs pension som arbetsgivaren ordnat och finansierat. Eftersom det tidigare föreskrivits att arbetsgivaren måste betala självriskpremie vid både uppsägningar och permitteringar, är det motiverat att även grunderna för betalningsbefrielse är samma vid permitteringar och uppsägningar. I övrigt motsvarar paragrafen gällande lag.

24 e §. Skyldighet att lämna uppgifter. Paragrafens 3 mom. 1 punkten motsvarar i sak gällande lag. Lämnandet av uppgifter föreslås bli senarelagt med en månad, eftersom Finansinspektionen får behövliga uppgifter före utgången av april och oktober. Innehållet har samtidigt precisrats, och i momentet specificeras ännu närmare vilka uppgifter arbetslöshetsförsäkringsfonden behöver och får redan nu.

Dessutom ska Finansinspektionen och Folkpensionsanstalten före utgången av april ge personbeteckning och arbetslöshetskassans nummer för de personer som under föregående kalenderår fyllt 63 och som har fått arbetslöshetsdagpenning vid uppnåendet av 63 års ålder samt vars rätt till tilläggsdagar enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa inte har börjat före 63 års ålder. Den föreslagna bestämmelsen säkerställer att arbetslöshetsförsäkringsfonden får information om personer som fyllt 63 år och som fått en arbetslöshetsförmån och kan sörja för verkställigheten av den självriskpremie som avses i 24 § 1 mom. 2 punkten.

Paragrafens 4 mom. är nytt, men motsvarar i sak gällande lag.

24 i §. Arbetslöshetsförsäkringsfondens rätt att rätta arbetslöshetsförsäkringspremie. Det föreslås att ränta på uppskattade premier fogas till 1 och 2 mom. Ändringen beror på att det i 21 e § föreslås att ränta ska tas ut på uppskattade premier.

Paragrafens 3 och 4 mom. motsvarar gällande lag.

1.2 Lagen om utkomstskydd för arbetslösa

1 kap. Allmänna bestämmelser

6 §. Företagare. Det föreslås att definitionen av företagare i 1 mom. ändras så att som företagare betraktas sådana personer som betraktas som företagare i lagen om pension för företagare eller lagen om pension för lantbruksföretagare. Enligt den gällande lagen har det varit avgörande om företagaren har haft skyldighet att teckna en försäkring enligt lagen om pension för företagare eller lagen om pension för lantbruksföretagare, vilket har lett till att en del av företagarerna inte har omfattats av företagardefinitionen.

Om en person är skyldig att teckna en försäkring enligt lagen om pension för företagare eller lagen om pension för lantbruksföretagare är han eller hon, med undantag för stipendiater, alltid en sådan företagare som avses i lagen om pension för företagare eller lagen om pension för

lantbruksföretagare. Dessa personer ska på samma sätt som för närvarande också betraktas som företagare i systemet med utkomstskydd för arbetslösa.

Med stöd av en hänvisning i lagen om pension för företagare ska som företagare i systemet med utkomstskydd för arbetslösa betraktas även en person som utför förvärvsarbete utan att stå i arbetsavtals- eller tjänsteförhållande. Detta utvidgar definitionen av företagare i lagen om utkomstskydd för arbetslösa till att omfatta personer vars verksamhet för närvarande har betraktats som sysselsättning i eget arbete. Ändringen gäller i synnerhet enskilda näringsidkare, såsom bl.a. aktörer inom de kreativa branscherna. Hänvisningen till lagen om pension för lantbruksföretagare gäller bl.a. personer som bedriver renskötsel och vars verksamhet för närvarande i allmänhet har betraktats som sysselsättning i eget arbete.

8 §. Tillämpningsområde. Gällande 8 § föreslås för tydlighetens skull bli uppdelad på två olika paragrafer. Paragrafens 1—3 mom. motsvarar 1—3 mom. i den gällande lagen. Det föreslås att 4 mom. i den gällande lagen upphävs. Bestämmelsen är onödig. Enligt 5 kap. 4 § 1 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa inräknas i det arbetsvillkor som är ett villkor för erhållande av arbetslöshetsdagpenning endast sådan tid under vilken en person har varit i sådant arbete som omfattas av en försäkring. Villkoret är med andra ord att arbetslöshetsförsäkringspremier betalas för arbetet. I lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner finns å sin sida bestämmelser om skyldigheten att betala arbetslöshetsförsäkringspremier för sådant arbete som räknas in i arbetsvillkoret. I 5 kap. 5 § finns särskilda bestämmelser om dem som är befriade från arbetslöshetsförsäkringspremien på grund av åldern.

8 a §. Rätt till förmåner på basis av boende eller överenskommelser som är bindande för Finland. Paragrafen motsvarar gällande 8 § 6—8 mom., med det undantaget att arbetslöshetskassan inte behöver begära något beslut av Folkpensionsanstalten om huruvida en person är bosatt i Finland. Ändringen klargör verkställigheten av lagen. För närvarande kan det hända att två beslut med samma innehåll fattas i ett ärende. Folkpensionsanstalten fattar ett beslut om att en person inte är bosatt i Finland och därefter fattar arbetslöshetskassan ett beslut om att personen inte har rätt till arbetslöshetsdagpenning eftersom han eller hon inte är bosatt i Finland.

8 b §. Utbetalning av arbetslöshetsdagpenning till den som söker arbete i en annan stat. Paragrafen motsvarar 8 a § i den gällande lagen.

2 kap. Allmänna arbetskraftspolitiska förutsättningar för erhållande av förmåner

8 §. Upphörande med företagsverksamhet. Till paragrafen fogas ett nytt 2 mom. som ska innehålla bestämmelser om en enskild näringsidkares rätt till arbetslöshetsförmån när arbetet har upphört. Om en person har haft en försäkring enligt lagen om pension för företagare eller lagen om pension för lantbruksföretagare förutsätter erhållande av arbetslöshetsförmån att personen avstår från försäkringen. Dessutom förutsätts det att produktionsverksamheten och den ekonomiska verksamheten har upphört helt och hållet. Avsikten är fortfarande inte att med arbetslöshetsförmånen ersätta liten eller ingen inkomst från företagsverksamhet som hör till företagarrisken.

Arbets- och näringsbyrån ska i regel på basis av en persons egen anmälan konstatera att produktionsverksamheten och den ekonomiska verksamheten har upphört. Arbets- och näringsbyrån ska på basis av bestämmelsens ordalydelse dock ha möjlighet att bedöma att villkoren för erhållande av arbetslöshetsförmån inte är uppfyllda för personens del trots anmälan, om det är uppenbart att produktionsverksamheten och den ekonomiska verksamheten inte har upphört.

Om en enskild näringsidkares företagsverksamhet ska anses ha upphört, kan personen i fråga söka nytt arbete utan att han eller hon förlorar sin rätt till arbetslöshetsförmån. Om ett eventu-

ellt nytt uppdrag utförs som företagare ska arbets- och näringsbyrå avgöra om företagsverksamheten bedrivs på hel- eller deltid i enlighet med 5 § från den tidpunkt då uppdraget började.

5 kap. **Förutsättningar för erhållande av arbetslöshetsdagpenning**

5 §. Försäkrings- och arbetsperioder som räknas löntagare till godo. Det föreslås att det till paragrafen fogas ett nytt 1 mom., i vilket det föreskrivs om rätten till arbetslöshetsdagpenning för en person som fyllt 65 år. Denna bestämmelse har tidigare funnits i 1 kap. 8 §. En person som har fyllt 65 år har i regel inte rätt till arbetslöshetsdagpenning, och arbetslöshetsförsäkringspremier betalas inte i fråga om honom eller henne. Om en sådan person permitteras, får han eller hon dock arbetslöshetsdagpenning för permitteringstiden.

I paragrafen föreslås ett nytt 2 mom., i vilket det föreskrivs om arbetsvillkoret för verkställande direktörer. I regel räknas arbete i arbetsavtals- eller tjänsteförhållande in i arbetsvillkoret för löntagare. En verkställande direktör står inte i arbetsavtalsförhållande. Inom etablerad rättspraxis har det dock ansetts att arbete som verkställande direktör ska räknas in i arbetsvillkoret på samma sätt som i fråga om andra löntagare. Detta förutsätter alltid att verkställande direktören arbetar i löntagarställning. Om verkställande direktören ska betraktas som företagare enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa, intjänas inte löntagares arbetsvillkor. Verkställande direktörens ställning skiljer sig från löntagare i det avseendet att det i rättspraxis har ansetts att verkställande direktören inte kan permitteras och därför inte har rätt till arbetslöshetsdagpenning för permitteringstiden.

Paragrafens 3 mom. motsvarar 1 mom. i den gällande lagen.

10 kap. **Bestämmelser om förmåner som betalas under tiden för sysselsättningsfrämjande service**

3 §. Frånvaro från sysselsättningsfrämjande service. I paragrafen föreslås att även skötsel av ett offentligt förtroendeuppdrag ska vara ett godtagbart skäl till frånvaro från sysselsättningsfrämjande service. Detta innebär att arbetslöshetsförmån också betalas för sådana dagar då arbetssökanden är förhindrad att delta i jobbsökarträning, karriärträning, prövning eller arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte på grund av skötseln av ett offentligt förtroendeuppdrag.

2 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2016.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner (555/1998) 14 § och rubriken för 5 kap.,
ändras rubriken för 4 kap., 12, 15, 16 och 19 a §, 21 c § 1 mom., 21 e och 21 j §, 24 b § 2 mom., 24 e § 3 mom. och 24 i §,
av dem 12 §, 21 c § 1 mom. och 24 i § sådana de lyder i lag 542/2012, 15 § sådan den lyder i lagarna 542/2012 och 266/2015, 16 § sådan den lyder i lag 1301/2002, 19 a § sådan den lyder i lagarna 1181/2005 och 363/2006, 21 e § sådan den lyder i lagarna 542/2012 och 970/2013, 21 j § sådan den lyder i lag 970/2013, 24 b § 2 mom. sådan den lyder i lag 278/2009 och 24 e § 3 mom. sådan den lyder i lag 910/2008, samt
fogas till lagen nya 1 a, 12 a och 12 b §, en ny 13 §, i stället för den 13 § som upphävts genom lag 1352/2007, och till 24 e §, sådan den lyder i lagarna 1352/2007 och 910/2008, ett nytt 4 mom. som följer:

1 a §

Definitioner

I denna lag avses med

- 1) *EU:s förordningar om social trygghet* Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 987/2009 om tillämpningsbestämmelser till förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen,
- 2) *tredjestat* en stat på vilken EU:s förordningar om social trygghet och sådana för Finland bindande överenskommelser om social trygghet som innehåller bestämmelser om arbetslöshetsförsäkring inte tillämpas.

4 kap.

Skyldighet att betala arbetslöshetsförsäkringspremie

12 §

Arbetsgivares och arbetstagares premiebetalningsskyldighet

En arbetsgivare och en i 15 § avsedd arbetstagare är skyldig att betala arbetslöshetsförsäkringspremie för arbete som en arbetstagare utför i Finland, om inte något annat föreskrivs nedan.

Staten är inte skyldig att betala arbetsgivares arbetslöshetsförsäkringspremie. Sådana statliga affärsverk som omfattas av lagen om statliga affärsverk (1062/2010) är dock skyldiga att betala arbetslöshetsförsäkringspremie.

RP 94/2015 rd

12 a §

Begränsningar av premiebetalningsskyldigheten

Arbetslöshetsförsäkringspremie betalas inte

- 1) för tiden före kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren fyller 17 år,
- 2) efter den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 65 år,
- 3) om den lön som en arbetsgivare betalat under ett kalenderår uppgår till sammanlagt högst 1 200 euro,
- 4) i fråga om en företagare som avses i 1 kap. 6 § 1 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa,
- 5) i fråga om en idrottsutövare,
- 6) i fråga om en arbetstagare som tjänstgör på ett finskt fartyg som inskrivits i handelsfartygsförteckningen enligt lagen om förbättrande av konkurrenskraften för fartyg som används för sjötransport (1277/2007), och som inte bor i Finland,
- 7) i fråga om en arbetstagare på vilken finsk lagstiftning inte tillämpas på basis av bestämmelserna om tillämplig lagstiftning i EU:s förordningar om social trygghet eller sådana överenskommelser om social trygghet som är bindande för Finland.

I de fall som avses i 1 mom. 3 punkten tas dock löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie ut på lönen.

Det är fråga om arbete inom landsvägstransport som arbetstagaren utför huvudsakligen någon annanstans än i Finland.

Arbetslöshetsförsäkringspremie betalas inte för arbete som en arbetstagare som kommer till Finland från en tredjestat utför i Finland, om

- 1) det är fråga om arbete inom landsvägstransport som arbetstagaren utför huvudsakligen någon annanstans än i Finland,
- 2) arbetstagaren inte är bosatt i Finland,
- 3) arbetstagaren inte har hemvist i Finland, och
- 4) finsk lagstiftning inte ska tillämpas på arbetet till följd av bestämmelserna om tillämplig lagstiftning i EU:s förordningar om social trygghet eller en överenskommelse om social trygghet som är bindande för Finland.

Arbetslöshetsförsäkringspremie betalas inte i fråga om en arbetstagare som är i Finland på kongress- eller turnéresa eller på något annat motsvarande kortvarigt besök, vars syfte anknyter till arbete som arbetstagaren utför i utlandet, om

- 1) arbetstagaren inte är bosatt i Finland
- 2) arbetsgivaren inte har hemvist i Finland, och
- 3) finsk lagstiftning inte ska tillämpas på arbetet enligt EU:s förordningar om social trygghet.

12 b §

Justering med lönekoeficient

Det belopp som anges i 12 a § 1 mom. 3 punkten justeras varje kalenderår med den lönekoeficient som anges i 96 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

Beloppet motsvarar indexnivån för 2014.

Beloppet avrundas till närmaste hundra euro.

13 §

Premiebetalningsskyldighet vid arbete utomlands

Arbetslöshetsförsäkringspremie betalas också i fråga om sådana arbetstagare som arbetar utomlands och på vilka finsk lagstiftning tillämpas till följd av bestämmelserna om tillämplig lagstiftning i EU:s förordningar om social trygghet eller sådana överenskommelser om social trygghet som är bindande för Finland.

Arbetslöshetsförsäkringspremie ska också betalas i fråga om andra arbetstagare som en finsk arbetsgivare sänder i arbete till ett land i vilket EU:s förordningar om social trygghet eller sådana överenskommelser om social trygghet som är bindande för Finland inte tillämpas, förutsatt att

- 1) arbetstagaren antingen är anställd av den utsändande finska arbetsgivaren eller av ett utländskt företag inom samma ekonomiska helhet,
- 2) arbetstagarens anställningsförhållande till det utsändande finska företaget fortgår under den tid arbetstagaren arbetar utomlands, och
- 3) arbetstagaren omfattas av den finska lagstiftningen om social trygghet när han eller hon börjar arbeta utomlands.

Arbetslöshetsförsäkringsfonden kan på ansökan av arbetsgivaren besluta att arbetslöshetsförsäkringspremie inte längre behöver betalas för en arbetstagare som avses i 2 mom. En förutsättning för beslutet är att arbetet i utlandet inte längre är tillfälligt och har fortgått över två år. Beslutet tillämpas från ingången av det kalenderår som följer på det år då beslutet vunnit laga kraft.

15 §

Anställningsförhållanden som omfattas av arbetslöshetsförsäkringspremie

Arbetslöshetsförsäkringspremie tas ut på löner eller arvoden som betalas till en arbetstagare som arbetar

- 1) i ett anställningsförhållande enligt 1 § i arbetsavtalslagen (55/2001),
- 2) som arbetstagare enligt 1 § i lagen om sjöarbetsavtal (756/2011),
- 3) i ett tjänsteförhållande enligt statstjänstemannalagen (750/1994),
- 4) som tjänsteinnehavare enligt lagen om kommunala tjänsteinnehavare (304/2003),
- 5) i ett tjänsteförhållande enligt kyrkolagen (1054/1993),
- 6) som tjänsteman enligt lagen om riksdagens tjänstemän (1197/2003),
- 7) som tjänsteman vid republikens presidents kansli eller som riksdagens justitieombudsman eller biträdande justitieombudsman,
- 8) i något annat offentligt tjänsteförhållande som grundar sig på lag,
- 9) som verkställande direktör, om han eller hon inte är en sådan företagare som avses i 1 kap. 6 § 1 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

16 §

Arbetslöshetsförsäkringspremie för delägare i företag

Arbetsgivares och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie för sådana delägare i företag som avses i 1 kap. 6 § 2 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa ska bestämmas så att premien motsvarar finansieringen av de förmåner som delägarna är berättigade till.

19 a §

Grunden för arbetsgivares arbetslöshetsförsäkringspremie

Grunden för arbetsgivares arbetslöshetsförsäkringspremie är den sammanlagda lönesumma som består av de inkomstposter enligt 19 § som utgör grund för löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie och som arbetsgivaren och en ställföreträdande betalare betalat, om inte något annat följer av 12 och 12 a §.

Ett statligt affärsverks arbetslöshetsförsäkringspremie bestäms utifrån de löner som affärsverket betalat och som avses i 13 § i lagen om förskottsuppbörd (1118/1996).

21 c §

Fastställande av arbetslöshetsförsäkringspremien

Arbetslöshetsförsäkringsfonden fastställer arbetslöshetsförsäkringspremien kalenderårsvis före utgången av oktober månad året efter försäkringsåret. Om arbetsgivarens verksamhet upphör kan arbetslöshetsförsäkringsfonden fastställa arbetslöshetsförsäkringspremien under försäkringsåret. Om den arbetslöshetsförsäkringspremie som fastställs för ett försäkringsår är större än det uttagna förskottet, tar arbetslöshetsförsäkringsfonden ut skillnaden mellan arbetslöshetsförsäkringspremien och det uttagna förskottet hos arbetsgivaren. Om arbetslöshetsförsäkringspremien är mindre än det uttagna förskottet, betalar arbetslöshetsförsäkringsfonden skillnaden mellan arbetslöshetsförsäkringspremien och det uttagna förskottet till arbetsgivaren.

21 e §

Ränta på arbetslöshetsförsäkringspremie och förskottsåterbäring

Arbetslöshetsförsäkringsfonden tar ut ränta på arbetslöshetsförsäkringspremie enligt 21 c § och uppskattad premie enligt 21 d § och betalar ränta på förskottsåterbäring enligt 21 c §. Räntans storlek är referensräntan enligt 12 § i räntelagen (633/1982) för den halvårsperiod som föregår kalenderåret i fråga, minskad med två procentenheter, dock minst 0,5 procent. Till den del som arbetslöshetsförsäkringspremien eller den uppskattade premien överstiger 1 000 euro, är räntan på premien dock referensräntan ökad med två procentenheter.

Räntan beräknas från den 1 januari året efter försäkringsåret till förfallodagen för utjämningspremien eller till utgången av månaden före betalningsmånaden för förskottsåterbäringen.

Ränta tas inte ut på dröjsmålsränta som tas ut på grund av obetalt förskott.

Om arbetslöshetsförsäkringspremie har uppburits till ett för lågt belopp hos arbetsgivaren och felet beror på arbetslöshetsförsäkringsfondens skrivfel, räknefel eller något annat därmed jämförbart misstag eller om fastställande av ränta på arbetslöshetsförsäkringspremien annars är oskäligt, kan arbetslöshetsförsäkringsfonden låta bli att fastställa ränta på arbetslöshetsförsäkringspremien.

RP 94/2015 rd

21 j §

Utmätning av premier

Arbetslöshetsförsäkringspremier enligt denna lag, ränta enligt 21 e § och dröjsmålsränta enligt 21 i § är direkt utsökbara. Bestämmelser om indrivning av dem finns i lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007).

24 b §

Uppbörd och återbäring av självriskpremie

Arbetslöshetsförsäkringsfonden återbär till arbetsgivaren på ansökan den del av självriskpremierna för tilläggsdagarna som förblir outnyttjad, om

1) arbetsgivaren har ingått ett arbetsavtal som gäller tillsvidare med den av arbetsgivaren uppsagda arbetstagaren som är berättigad till tilläggsdagar eller kallat en arbetstagare som är berättigad till tilläggsdagar tillbaka i arbete, och arbetstagaren har varit i detta arbete under minst ett års tid; om arbetsgivaren på nytt säger upp eller permitterar arbetstagaren uppbärs självriskpremie genast när arbetslösheten börjar, oberoende av vad som föreskrivs i 24 § 2 mom. 1 punkten, eller

2) den arbetstagare som arbetsgivaren sagt upp eller permitterat har fått frivillig tilläggspension under minst ett års tid, och pensionen fortsätter till minst 65 års ålder och grundar sig på en tilläggspensionsförsäkring som arbetsgivaren ordnat och finansierat, eller fått någon annan därmed jämförbar förmån eller en pension som ska beaktas vid pensionsjämkning av tilläggspensionen, varvid personen av denna anledning inte har rätt till arbetslöshetsförmån eller arbetslöshetsförmånen betalas till minskat belopp.

24 e §

Skyldighet att lämna uppgifter

Oberoende av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om utlämnande av uppgifter ska Finansinspektionen och Folkpensionsanstalten till arbetslöshetsförsäkringsfonden lämna följande uppgifter:

1) före utgången av april månad och oktober månad personbeteckning, arbetslöshetskassans nummer och uppgift om första tilläggsdag för de personer vars rätt till tilläggsdagar har börjat under föregående sex månader, och

2) före utgången av april månad personbeteckning och arbetslöshetskassans nummer för de personer som under föregående kalenderår fyllt 63 år och som har fått arbetslöshetsdagpenning efter fyllda 63 år och vars rätt till tilläggsdagar enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa inte har börjat före fyllda 63 år.

Arbetslöshetsförsäkringsfonden har för fullgörande av den uppgift som anges i 10 § 1 mom. 3 punkten rätt att sammanställa och använda de uppgifter som avses i denna paragraf. Den sammanställda informationen kan sparas tills ovan nämnda uppgift har utförts. Sammanställd information får inte lämnas vidare.

24 i §

Arbetslöshetsförsäkringsfondens rätt att rätta arbetslöshetsförsäkringspremie

Om det av arbetsgivaren har uppburits arbetslöshetsförsäkringspremie, ränta på arbetslöshetsförsäkringspremie, ränta på uppskattad premie eller återbetalningsränta med ett för högt belopp, kan arbetslöshetsförsäkringsfonden rätta arbetslöshetsförsäkringspremien till arbetsgivarens fördel.

Arbetslöshetsförsäkringsfonden kan rätta arbetslöshetsförsäkringspremie, ränta på arbetslöshetsförsäkringspremie, ränta på uppskattad premie och återbetalningsränta till arbetsgivarens nackdel, om felet beror på arbetslöshetsförsäkringsfondens skrivfel, räknefel eller något annat därmed jämförbart misstag. Arbetslöshetsförsäkringsfonden kan efter att ha hört arbetsgivaren rätta arbetslöshetsförsäkringspremien även när arbetsgivaren inte har gjort anmälan om lönesumman, när anmälan om lönesumma eller någon annan information som arbetsgivaren lämnat är bristfällig eller oriktig eller när arbetsgivaren annars har försummat sin anmälningsskyldighet.

Rättelse enligt 1 och 2 mom. av arbetslöshetsförsäkringspremien kan göras inom tre år från ingången av året efter försäkringsårets utgång.

Arbetslöshetsförsäkringspremien kan inte rättas om ärendet har avgjorts genom ett beslut med anledning av besvär.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lagen tillämpas första gången på fastställandet och uppbörden av arbetslöshetsförsäkringspremier för 2016.

På arbetslöshetsförsäkringspremier för 2015 eller tidigare år tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.

Lagens 21 e och 21 j § tillämpas också på fastställandet och uppbörden av de slutliga arbetslöshetsförsäkringspremierna för 2015 och tidigare år.

Lagens 24 b § 2 mom. 1 punkt tillämpas också på självriskpremie som fastställts före ikraftträdandet av dessa lag.

2.

Lag

om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) 1 kap. 6 § 1 mom., 8 och 8 a §, 5 kap. 5 § och 10 kap. 3 §,
sådana de lyder, 1 kap. 6 § 1 mom. i lag 997/2008, 8 § i lagarna 636/2004, 1330/2004 och 1199/2013 och 8 a § i lag 1199/2013, 5 kap. 5 § delvis ändrat i lag 1049/2013 och 10 kap. 3 § i lag 918/2012, samt
fogas till 1 kap. en ny 8 b § och till 2 kap. 8 §, sådan den lyder i lag 1001/2012, ett nytt 2 mom. som följer:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

6 §

Företagare

Som företagare betraktas i denna lag en person som avses i 3 § i lagen om pension för företagare (1272/2006) eller i 3—5 § i lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006).

8 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på personer i arbetsavtalsförhållande, tjänsteförhållande eller annat anställningsförhållande i Finland, på personer som arbetar på utländska handelsfartyg i utrikesfart samt på företagare och arbetslösa i Finland på det sätt som föreskrivs nedan.

Lagen tillämpas också på en arbetstagare som av sin finska arbetsgivare sänt utomlands för att arbeta för samma arbetsgivare. Detsamma gäller arbetstagare som finska företag sänt utomlands för arbete hos ett utländskt moder-, dotter- eller systerföretag som hör till samma ekonomiska helhet som det finska företaget, om arbetstagarens anställningsförhållande till det utländska företaget fortsätter under den tid arbetstagaren arbetar utomlands.

Lagen tillämpas också på en person som står i anställningsförhållande till finska staten och såsom medlem av den utsända personalen arbetar inom Finlands utrikesrepresentation, eller på vilken denna lag tillämpades omedelbart innan anställningsförhållandet började.

Denna lag tillämpas inte på en utländsk medborgare som i Finland tjänstgör som diplomatisk representant för en främmande stat, som utsänd konsul, vid en mellanstatlig organisation eller som hör till den administrativa eller tekniska personalen vid en främmande stats utrikesrepresentation eller till dess tjänstepersonal, eller som är privattjänare hos en person som avses ovan.

RP 94/2015 rd

8 a §

Rätt till förmåner på basis av boende, Europeiska unionens lagstiftning eller överenskommelser som är bindande för Finland

Rätt till förmåner enligt denna lag har arbetslösa arbetssökande som är bosatta i Finland. Vem som bor i Finland avgörs enligt 3, 3 a, 4 och 10 § i lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet (1573/1993).

Om det på en arbetslös arbetssökande tillämpas rådets förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen, nedan *förordningen om social trygghet*, eller Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetsystemen, nedan *grundförordningen*, eller den nordiska konventionen om social trygghet (FördrS 136/2004), bestäms rätten till arbetslöshetsdagpenning utifrån förordningen om social trygghet, grundförordningen eller den nordiska konventionen om social trygghet.

En arbetslös arbetssökande som inte är finsk medborgare och inte är bosatt i Finland har rätt till arbetslöshetsdagpenning, om

- 1) förordningen om social trygghet, grundförordningen eller den nordiska konventionen om social trygghet inte tillämpas på honom eller henne,
- 2) han eller hon har arbetat i minst sex månader i Finland under sin oavbrutna vistelse, och
- 3) hans eller hennes vistelse i Finland fortgår.

8 b §

Utbetalning av arbetslöshetsdagpenning till den som söker arbete i en annan stat

En arbetslös arbetssökande som enligt artikel 64 i grundförordningen har begett sig till en annan stat för att där söka arbete har rätt att under den tid han eller hon söker arbete i den andra staten få arbetslöshetsdagpenning i högst tre månader.

2 kap.

Allmänna arbetskraftspolitiska förutsättningar för erhållande av förmåner

8 §

Upphörande med företagsverksamhet

Om det inte finns skäl att göra någon annan bedömning, anses en enskild näringsidkares företagsverksamhet ha upphört även när

1) produktionsverksamheten och den ekonomiska verksamheten har upphört enligt en sådan redogörelse av arbetssökanden som kan anses vara tillförlitlig eller när det annars är uppenbart att verksamheten inte fortsätter, och

2) personen har avstått från eventuell pensionsförsäkring enligt lagen om pension för företagare eller lagen om pension för lantbruksföretagare.

5 kap.

Förutsättningar för erhållande av arbetslöshetsdagpenning

5 §

Arbets- försäkringsperioder som räknas löntagare till godo

Vid beräkningen av arbetsvillkoret för löntagare beaktas också arbete som utförts efter 65 års ålder, även om arbetslöshetsförsäkringspremie inte betalas för arbetet.

Vid beräkningen av arbetsvillkoret för löntagare jämföras arbete som verkställande direktör med arbete i ett arbetsavtals- eller tjänsteförhållande, om inte personen är en företagare som avses i 1 kap. 6 §.

Om en medlem av en löntagarkassa efter att ha utträtt ur kassan inom en månad ansluter sig till en annan löntagarkassa, ska den tid som han eller hon har varit i arbete som kassamedlem och försäkrad i föregående kassa räknas honom eller henne till godo.

10 kap.

Bestämmelser om förmåner som betalas under tiden för sysselsättningsfrämjande service

3 §

Frånvaro från sysselsättningsfrämjande service

Under tiden för jobbsökarträning, karriärträning, prövning och arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte har en arbetsökande inte rätt till arbetslöshetsförmån för de dagar då han eller hon inte deltar i servicen, om inte frånvaron beror på

- 1) arbetsoförmåga,
- 2) ett under 10-årigt barns sjukdom för högst fyra arbetsdagar per gång,
- 3) en anställningsintervju eller något annat jämförbart skäl som anknyter till sysselsättning, eller
- 4) skötsel av ett offentligt förtroendeuppdrag.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 22 oktober 2015

Statsminister

Juha Sipilä

Social- och hälsovårdsminister Hanna Mäntylä

1.

Lag

om ändring av lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner (555/1998) 14 § och rubriken för 5 kap.,
ändras rubriken för 4 kap., 12, 15, 16 och 19 a §, 21 c § 1 mom., 21 e och 21 j §, 24 b § 2 mom., 24 e § 3 mom. och 24 i §,
av dem 12 §, 21 c § 1 mom. och 24 i § sådana de lyder i lag 542/2012, 15 § sådan den lyder i lagarna 542/2012 och 266/2015, 16 § sådan den lyder i lag 1301/2002, 19 a § sådan den lyder i lagarna 1181/2005 och 363/2006, 21 e § sådan den lyder i lagarna 542/2012 och 970/2013, 21 j § sådan den lyder i lag 970/2013, 24 b § 2 mom. sådan den lyder i lag 278/2009 och 24 e § 3 mom. sådan den lyder i lag 910/2008, samt
fogas till lagen nya 1 a, 12 a och 12 b §, en ny 13 §, i stället för den 13 § som upphävts genom lag 1352/2007, och till 24 e §, sådan den lyder i lagarna 1352/2007 och 910/2008, ett nytt 4 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 a §

Definitioner

I denna lag avses med

1) **EU:s förordningar om social trygghet** Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 987/2009 om tillämpningsbestämmelser till förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen,

2) **tredjestat en stat** på vilken EU:s förordningar om social trygghet och sådana för Finland bindande överenskommelser om social trygghet som innehåller bestämmelser om arbetslöshetsförsäkring inte tillämpas.

RP 94/2015 rd

Gällande lydelse

4 kap.

Arbetsgivares arbetslöshetsförsäkringspremie

12 §

Arbetsgivares premiebetalningsskyldighet

En arbetsgivare som enligt lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948) är skyldig att försäkra sina arbetstagare, är förpliktad att betala arbetsgivares arbetslöshetsförsäkringspremie.

Skyldighet att betala arbetslöshetsförsäkringspremie har också statliga affärsverk som omfattas av lagen om statliga affärsverk (1062/2010).

Trots vad som bestäms i 1 och 2 mom. är arbetsgivaren inte skyldig att betala arbetslöshetsförsäkringspremie i fråga om följande personer:

1) en arbetstagare som tjänstgör på ett finskt fartyg som inskrivits i handelsfartygsförteckningen enligt lagen om förbättrande av konkurrenskraften för fartyg som används för sjötransport (1277/2007), och som inte bor i Finland,

2) en arbetstagare som enligt 3 kap. 1 § 1 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa inte är berättigad till arbetslöshetsförmåner eller som efter fyllda 65 år är berättigad till arbetslöshetsförmåner med stöd av 3 kap. 1 § 2 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa,

3) en ansvarig bolagsman i ett kommanditbolag,

4) en bolagsman i ett öppet bolag,

5) en arbetstagare som enligt lagen om pension för företagare (1272/2006) eller lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006) är skyldig att teckna i dessa lagar avsedd försäkring för sin huvudtjänst,

6) en familjevårdare enligt familjevårdarlagen (312/1992).

Föreslagen lydelse

4 kap.

Skyldighet att betala arbetslöshetsförsäkringspremie

12 §

Arbetsgivares och arbetstagares premiebetalningsskyldighet

En arbetsgivare och en i 15 § avsedd arbetstagare är skyldig att betala arbetslöshetsförsäkringspremie för arbete som en arbetstagare utför i Finland, om inte något annat föreskrivs nedan.

Staten är inte skyldig att betala arbetsgivares arbetslöshetsförsäkringspremie. Sådana statliga affärsverk som avses i lagen om statliga affärsverk (1062/2010) är dock skyldiga att betala arbetslöshetsförsäkringspremie.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

12 a §

Begränsningar av premiebetalningsskyldigheten

Arbetslöshetsförsäkringspremie betalas inte

1) *för tiden före kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren fyller 17 år,*

2) *efter den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 65 år,*

3) *om den lön som en arbetsgivare betalat under ett kalenderår uppgår till sammanlagt högst 1 200 euro,*

4) *i fråga om en företagare som avses i 1 kap. 6 § 1 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa,*

5) *i fråga om en idrottsutövare,*

6) *i fråga om en arbetstagare som tjänstgör på ett finskt fartyg som inskrivits i handelsfartygsförteckningen enligt lagen om förbättrande av konkurrenskraften för fartyg som används för sjötransport (1277/2007), och som inte bor i Finland,*

7) *i fråga om en arbetstagare på vilken finsk lagstiftning inte tillämpas följd av bestämmelserna om tillämplig lagstiftning i EU:s förordningar om social trygghet eller sådana överenskommelser om social trygghet som är bindande för Finland.*

I de fall som avses i 1 mom. 3 punkten tas dock löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie ut på lönen.

Det är fråga om arbete inom landsvägs-transport som arbetstagaren utför huvudsakligen någon annanstans än i Finland.

Arbetslöshetsförsäkringspremie betalas inte för arbete som en arbetstagare som kommer till Finland från en tredjestat utför i Finland, om

1) *det är fråga om arbete inom landsvägs-transport som arbetstagaren utför huvudsakligen någon annanstans än i Finland,*

2) *arbetstagaren inte är bosatt i Finland,*

3) *arbetstagaren inte har hemvist i Finland, och*

4) *finsk lagstiftning inte ska tillämpas på arbetet till följd av bestämmelserna om tillämplig lagstiftning i EU:s förordningar om social trygghet eller en överenskommelse om social trygghet som är bindande för Finland.*

Arbetslöshetsförsäkringspremie betalas inte i fråga om en arbetstagare som är i Fin-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

land på kongress- eller turnéresa eller på något annat motsvarande kortvarigt besök, vars syfte anknyter till arbete som arbetstagaren utför i utlandet, om

- 1) arbetstagaren inte är bosatt i Finland*
- 2) arbetsgivaren inte har hemvist i Finland, och*
- 3) finsk lagstiftning inte ska tillämpas på arbetet enligt EU:s förordningar om social trygghet.*

12 b §

Justering med lönekoeficient

Det belopp som anges i 12 a § 1 mom. 3 punkten justeras varje kalenderår med den lönekoeficient som anges i 96 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

Beloppet motsvarar indexnivån för 2014.

Beloppet avrundas till närmaste hundra euro.

13 §

Premiebetalningsskyldighet vid arbete utomlands

Arbetslöshetsförsäkringspremie betalas också i fråga om sådana arbetstagare som arbetar utomlands och på vilka finsk lagstiftning tillämpas till följd av bestämmelserna om tillämplig lagstiftning i EU:s förordningar om social trygghet eller sådana överenskommelser om social trygghet som är bindande för Finland.

Arbetslöshetsförsäkringspremie ska också betalas i fråga om andra arbetstagare som en finsk arbetsgivare sänder i arbete till ett land i vilket EU:s förordningar om social trygghet eller sådana överenskommelser om social trygghet som är bindande för Finland inte tillämpas, förutsatt att

- 1) arbetstagaren antingen är anställd av den utsändande finska arbetsgivaren eller av ett utländskt företag inom samma ekonomiska helhet,*
- 2) arbetstagarens anställningsförhållande till det utsändande finska företaget fortgår under den tid arbetstagaren arbetar utomlands, och*

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

3) arbetstagaren omfattas av den finska lagstiftningen om social trygghet när han eller hon börjar arbeta utomlands.

Arbetslöshetsförsäkringsfonden kan på ansökan av arbetsgivaren besluta att arbetslöshetsförsäkringspremie inte längre behöver betalas för en arbetstagare som avses i 2 mom. En förutsättning för beslutet är att arbetet i utlandet inte längre är tillfälligt och har fortgått över två år. Beslutet tillämpas från ingången av det kalenderår som följer på det år då beslutet vunnit laga kraft.

14 §

Bestämmande av arbetsgivares arbetslöshetsförsäkringspremie

Arbetsgivares arbetslöshetsförsäkringspremie är graderad enligt den lönesumma som företaget betalar.

Arbetslöshetsförsäkringspremien för en sådan delägare i ett företag som avses i 1 a § 1 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa skall bestämmas så att den motsvarar finansieringen av de förmåner till vilka delägarna är berättigade.

(upphävs)

5 kap.

Löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie

(upphävs)

15 §

Löntagares premiebetalningsskyldighet

Personer i arbetsavtals- eller tjänsteförhållande eller annat anställningsförhållande vilka berörs av obligatoriskt olycksfallsskydd som ordnas av arbetsgivaren eller olycksfallsskydd som bestäms enligt lagen om olycksfallsersättning för statstjänstemän (449/1990) och som avses i lagen om olycksfallsförsäkring, är skyldiga att betala löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie.

Trots vad som bestäms i 1 mom. är följande personer inte betalningsskyldiga:

1) en arbetstagare som tjänstgör på ett finskt fartyg som inskrivits i handelsfartygs-

15 §

Anställningsförhållanden som omfattas av arbetslöshetsförsäkringspremie

Arbetslöshetsförsäkringspremie tas ut på löner eller arvoden som betalas till en arbetstagare som arbetar

1) i ett anställningsförhållande enligt 1 § i arbetsavtalslagen (55/2011),

2) som arbetstagare enligt 1 § i lagen om sjöarbetsavtal (756/2011),

3) i ett tjänsteförhållande enligt statstjänstemannalagen (750/1994),

4) som tjänsteinnehavare enligt lagen om kommunala tjänsteinnehavare (304/2003),

5) i ett tjänsteförhållande enligt kyrkolagen (1054/1993),

Gällande lydelse

förteckningen enligt lagen om förbättrande av konkurrenskraften för fartyg som används för sjötransport, och som inte bor i Finland,

2) en person som enligt 3 kap. 1 § 1 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa inte är berättigad till arbetslöshetsförmåner eller som efter fyllda 65 år är berättigad till arbetslöshetsförmåner med stöd av 3 kap. 1 § 2 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa,

3) en ansvarig bolagsman i ett kommanditbolag,

4) en bolagsman i ett öppet bolag,

5) en arbetstagare som enligt lagen om pension för företagare eller lagen om pension för lantbruksföretagare är skyldig att teckna i dessa lagar avsedd försäkring för sin huvudtjänst,

6) en familjevårdare som har ingått ett uppdragsavtal enligt 10 § i familjevårdslagen (263/2015).

16 §

Löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie för delägare i företag

Arbetslöshetsförsäkringspremie för delägare i företag som avses i 1 kap. 6 § 2 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa skall bestämmas så att premien motsvarar finansieringen av de förmåner som delägarna är berättigade till.

19 a §

Grunden för arbetsgivares arbetslöshetsförsäkringspremie

Grunden för arbetsgivares arbetslöshetsförsäkringspremie är den sammanlagda lönesumma som består av de inkomstposter enligt 19 § som utgör grund för löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie och som arbetsgivaren och en ställföreträdande betalare betalat, om inte något annat följer av 12 §.

Ett statligt affärsverks arbetslöshetsförsäkringspremie bestäms utifrån de löner som affärsverket betalt och som avses i 13 § i lagen om förskottsuppbörd (1118/1996).

Föreslagen lydelse

6) som tjänsteman enligt lagen om riksdagens tjänstemän (1197/2003),

7) som tjänsteman vid republikens presidents kansli eller som riksdagens justitieombudsman eller biträdande justitieombudsman,

8) i något annat offentligrättsligt tjänsteförhållande som grundar sig på lag,

9) som verkställande direktör, om han eller hon inte är en sådan företagare som avses i 1 kap. 6 § 1 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

16 §

Arbetslöshetsförsäkringspremie för delägare i företag

Arbetsgivares och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie för sådana delägare i företag som avses i 1 kap. 6 § 2 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa ska bestämmas så att premien motsvarar finansieringen av de förmåner som delägarna är berättigade till.

19 a §

Grunden för arbetsgivares arbetslöshetsförsäkringspremie

Grunden för arbetsgivares arbetslöshetsförsäkringspremie är den sammanlagda lönesumma som består av de inkomstposter enligt 19 § som utgör grund för löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie och som arbetsgivaren och en ställföreträdande betalare betalat, om inte något annat följer av 12 och 12 a §.

Ett statligt affärsverks arbetslöshetsförsäkringspremie bestäms utifrån de löner som affärsverket betalat och som avses i 13 § i lagen om förskottsuppbörd (1118/1996).

RP 94/2015 rd

Gällande lydelse

21 c §

Fastställande av arbetslöshetsförsäkringspremien

Arbetslöshetsförsäkringsfonden fastställer arbetslöshetsförsäkringspremien kalenderårsvis före utgången av oktober året efter försäkringsåret. Om den arbetslöshetsförsäkringspremie som fastställs för ett försäkringsår är större än det uttagna förskottet, tar arbetslöshetsförsäkringsfonden ut skillnaden mellan arbetslöshetsförsäkringspremien och det uttagna förskottet hos arbetsgivaren. Om arbetslöshetsförsäkringspremien är mindre än det uttagna förskottet, betalar arbetslöshetsförsäkringsfonden skillnaden mellan arbetslöshetsförsäkringspremien och det uttagna förskottet till arbetsgivaren.

21 e §

Ränta på utjämningspremie och förskottsåterbäring

Arbetslöshetsförsäkringsfonden tar ut ränta på utjämningspremie enligt 21 c § och betalar ränta på förskottsåterbäring enligt den paragrafen. Räntans storlek är referensräntan enligt 12 § i räntelagen (633/1982) för den halvårsperiod som föregår kalenderåret i fråga, minskad med två procentenheter, dock minst 0,5 procent. Till den del som utjämningspremie överstiger 1 000 euro, är räntan på utjämningspremie dock referensräntan ökad med två procentenheter.

Räntan beräknas från den 1 januari året efter försäkringsåret till förfallodagen för utjämningspremie eller till utgången av månaden före betalningsmånaden för förskottsåterbäringen.

Ränta tas inte ut på dröjsmålsränta som tas ut på grund av obetalt förskott.

Föreslagen lydelse

21 c §

Fastställande av arbetslöshetsförsäkringspremien

Arbetslöshetsförsäkringsfonden fastställer arbetslöshetsförsäkringspremien kalenderårsvis före utgången av oktober månad året efter försäkringsåret. *Om arbetsgivarens verksamhet upphör kan arbetslöshetsförsäkringsfonden fastställa arbetslöshetsförsäkringspremie under försäkringsåret.* Om den arbetslöshetsförsäkringspremie som fastställs för ett försäkringsår är större än det uttagna förskottet, tar arbetslöshetsförsäkringsfonden ut skillnaden mellan arbetslöshetsförsäkringspremie och det uttagna förskottet hos arbetsgivaren. Om arbetslöshetsförsäkringspremie är mindre än det uttagna förskottet, betalar arbetslöshetsförsäkringsfonden skillnaden mellan arbetslöshetsförsäkringspremie och det uttagna förskottet till arbetsgivaren.

21 e §

Ränta på arbetslöshetsförsäkringspremie och förskottsåterbäring

Arbetslöshetsförsäkringsfonden tar ut ränta på arbetslöshetsförsäkringspremie enligt 21 c § och uppskattad premie enligt 21 d § och betalar ränta på förskottsåterbäring enligt 21 c §. Räntans storlek är referensräntan enligt 12 § i räntelagen (633/1982) för den halvårsperiod som föregår kalenderåret i fråga, minskad med två procentenheter, dock minst 0,5 procent. Till den del som arbetslöshetsförsäkringspremie eller den uppskattade premie överstiger 1 000 euro, är räntan på premie dock referensräntan ökad med två procentenheter.

Räntan beräknas från den 1 januari året efter försäkringsåret till förfallodagen för utjämningspremie eller till utgången av månaden före betalningsmånaden för förskottsåterbäringen.

Ränta tas inte ut på dröjsmålsränta som tas ut på grund av obetalt förskott.

Om arbetslöshetsförsäkringspremie har

Gällande lydelse

21 j §

Utmätning av premier

Arbetslöshetsförsäkringspremier enligt denna lag och dröjsmålsränta enligt 21 i § är direkt utsökbara. Bestämmelser om indrivning av dem finns i lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007).

24 b §

Uppbörd och återbäring av självriskpremie

Arbetslöshetsförsäkringsfonden återbär till arbetsgivaren på ansökan den del av självriskpremierna för tilläggsdagarna som förblir outnyttjad, om

1) arbetsgivaren har ingått ett arbetsavtal som gäller tillsvidare med den av arbetsgivaren uppsagda arbetstagaren som är berättigad till tilläggsdagar och om arbetstagaren har varit i detta arbete under minst ett års tid; om arbetsgivaren på nytt säger upp arbetstagaren uppbärs självriskpremie genast då arbetslösheten börjar, utan hinder av vad som bestäms i 24 § 2 mom. 1 punkten, eller om

2) den arbetstagare som arbetsgivaren sagt upp har fått frivillig tilläggspension under minst ett års tid, och pensionen fortsätter till minst 65 års ålder och grundar sig på en tilläggspensionsförsäkring som arbetsgivaren ordnat och finansierat, eller fått någon annan därmed jämförbar förmån eller en pension som ska beaktas vid pensionsjämkning av tilläggspensionen, varvid personen av denna anledning inte har rätt till arbetslöshetsför-

Föreslagen lydelse

uppburits till ett för lågt belopp hos arbetsgivaren och felet beror på arbetslöshetsförsäkringsfondens skrivfel, räknfel eller något annat därmed jämförbart misstag eller om fastställande av ränta på arbetslöshetsförsäkringspremier annars är oskäligt, kan arbetslöshetsförsäkringsfonden låta bli att fastställa ränta på arbetslöshetsförsäkringspremier.

21 j §

Utmätning av premier

Arbetslöshetsförsäkringspremier enligt denna lag, *ränta enligt 21 e §* och dröjsmålsränta enligt 21 i § är direkt utsökbara. Bestämmelser om indrivning av dem finns i lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007).

24 b §

Uppbörd och återbäring av självriskpremie

Arbetslöshetsförsäkringsfonden återbär till arbetsgivaren på ansökan den del av självriskpremierna för tilläggsdagarna som förblir outnyttjad, om

1) arbetsgivaren har ingått ett arbetsavtal som gäller tillsvidare med den av arbetsgivaren uppsagda arbetstagaren som är berättigad till tilläggsdagar eller kallat en arbetstagare som är berättigad till tilläggsdagar tillbaka i arbete och om arbetstagaren har varit i detta arbete under minst ett års tid; om arbetsgivaren på nytt säger upp eller permitterar arbetstagaren uppbärs självriskpremie genast när arbetslösheten börjar, oberoende av vad som föreskrivs i 24 § 2 mom. 1 punkten, eller

2) den arbetstagare som arbetsgivaren sagt upp eller permitterat har fått frivillig tilläggspension under minst ett års tid, och pensionen fortsätter till minst 65 års ålder och grundar sig på en tilläggspensionsförsäkring som arbetsgivaren ordnat och finansierat, eller fått någon annan därmed jämförbar förmån eller en pension som ska beaktas vid pensionsjämkning av tilläggspensionen, varvid personen av denna anledning inte har rätt till ar-

RP 94/2015 rd

Gällande lydelse

mån eller arbetslöshetsförmånen betalas till minskat belopp.

24 e §

Skyldighet att lämna uppgifter

Utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om utlämnande av uppgifter ska Finansinspektionen och Folkpensionsanstalten före utgången av mars och september till arbetslöshetsförsäkringsfonden lämna uppgifter om de personer vars rätt till tilläggsdagar har börjat under föregående sex månader på så sätt att av uppgifterna framgår arbetstagarens personbeteckning och andra identifieringsuppgifter. Arbetslöshetsförsäkringsfonden har för fullgörande av den uppgift som anges i 10 § 2 mom. rätt att sammanställa och använda de uppgifter som den fått på detta sätt. Den sammanställda informationen kan sparas tills ovan nämnda uppgift har utförts. Sammanställd information får inte vidareutlämnas.

24 i §

Arbetslöshetsförsäkringsfondens rätt att rätta arbetslöshetsförsäkringspremie

Om det av arbetsgivaren har uppburits arbetslöshetsförsäkringspremie, ränta på utjämningspremie, återbetalningsränta eller premieförhöjning med ett för högt belopp, kan arbetslöshetsförsäkringsfonden rätta arbetslöshetsförsäkringspremien till arbetsgivarens fördel.

Arbetslöshetsförsäkringsfonden kan rätta arbetslöshetsförsäkringspremie, premieför-

Föreslagen lydelse

betslöshetsförmån eller arbetslöshetsförmånen betalas till minskat belopp.

24 e §

Skyldighet att lämna uppgifter

Oberoende av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om utlämnande av uppgifter ska *Finansinspektionen* och Folkpensionsanstalten till arbetslöshetsförsäkringsfonden lämna följande uppgifter:

1) före utgången av april månad och oktober månad personbeteckning, arbetslöshetskassans nummer och uppgift om första tilläggsdag för de personer vars rätt till tilläggsdagar har börjat under föregående sex månader, och

2) före utgången av april månad personbeteckning och arbetslöshetskassans nummer för de personer som under föregående kalenderår fyllt 63 år och som har fått arbetslöshetsdagpenning efter fyllda 63 år och vars rätt till tilläggsdagar enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa inte har börjat före fyllda 63 år.

Arbetslöshetsförsäkringsfonden har för fullgörande av den uppgift som anges i 10 § 1 mom. 3 punkten rätt att sammanställa och använda de uppgifter som avses i denna paragraf. Den sammanställda informationen kan sparas tills ovan nämnda uppgift har utförts. Sammanställd information får inte lämnas vidare.

24 i §

Arbetslöshetsförsäkringsfondens rätt att rätta arbetslöshetsförsäkringspremie

Om det av arbetsgivaren har uppburits arbetslöshetsförsäkringspremie, ränta på arbetslöshetsförsäkringspremie, ränta på uppskattad premie eller återbetalningsränta med ett för högt belopp, kan arbetslöshetsförsäkringsfonden rätta arbetslöshetsförsäkringspremien till arbetsgivarens fördel.

Arbetslöshetsförsäkringsfonden kan rätta arbetslöshetsförsäkringspremie, ränta på ar-

RP 94/2015 rd

Gällande lydelse

höjning, ränta på utjämningspremie och återbetalningsränta till arbetsgivarens nackdel, om felet beror på arbetslöshetsförsäkringsfondens skrivfel, räknefel eller något annat därmed jämförbart misstag. Arbetslöshetsförsäkringsfonden kan efter att ha hört arbetsgivaren rätta arbetslöshetsförsäkringspremien även när arbetsgivaren inte har gjort anmälan om lönesumman, när anmälan om lönesumma eller någon annan information som arbetsgivaren lämnat är bristfällig eller oriktig eller när arbetsgivaren annars har försummat sin anmälningsskyldighet.

Rättelse enligt 1 och 2 mom. av arbetslöshetsförsäkringspremien kan göras inom tre år från ingången av året efter försäkringsårets utgång.

Arbetslöshetsförsäkringspremien kan inte rättas om ärendet har avgjorts genom ett beslut med anledning av besvär.

Föreslagen lydelse

betslöshetsförsäkringspremie, ränta på uppskattad premie och återbetalningsränta till arbetsgivarens nackdel, om felet beror på arbetslöshetsförsäkringsfondens skrivfel, räknefel eller något annat därmed jämförbart misstag. Arbetslöshetsförsäkringsfonden kan efter att ha hört arbetsgivaren rätta arbetslöshetsförsäkringspremien även när arbetsgivaren inte har gjort anmälan om lönesumman, när anmälan om lönesumma eller någon annan information som arbetsgivaren lämnat är bristfällig eller oriktig eller när arbetsgivaren annars har försummat sin anmälningsskyldighet.

Rättelse enligt 1 och 2 mom. av arbetslöshetsförsäkringspremien kan göras inom tre år från ingången av året efter försäkringsårets utgång.

Arbetslöshetsförsäkringspremien kan inte rättas om ärendet har avgjorts genom ett beslut med anledning av besvär.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lagen tillämpas första gången på fastställandet och uppbörden av arbetslöshetsförsäkringspremier för 2016.

På arbetslöshetsförsäkringspremier för 2015 eller tidigare år tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.

Lagens 21 e och 21 j § tillämpas också på fastställandet och uppbörden av de slutliga arbetslöshetsförsäkringspremierna för 2015 och tidigare år.

Lagens 24 b § 2 mom. 1 punkt tillämpas också på självriskpremie som fastställts före ikraftträdandet av denna lag.

2.

Lag

om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) 1 kap. 6 § 1 mom., 8 och 8 a §, 5 kap. 5 § och 10 kap. 3 §,
sådana de lyder, 1 kap. 6 § 1 mom. i lag 997/2008, 8 § i lagarna 636/2004, 1330/2004 och 1199/2013 och 8 a § i lag 1199/2013, 5 kap. 5 § delvis ändrat i lag 1049/2013 och 10 kap. 3 § i lag 918/2012, samt
fogas till 1 kap. en ny 8 b § och till 2 kap. 8 §, sådan den lyder i lag 1001/2012, ett nytt 2 mom. som följer:

Gällande lydelse

1 kap.
Allmänna bestämmelser

6 §

Företagare

Som företagare betraktas i denna lag en person som för sin huvudsyssla är skyldig att teckna försäkring enligt lagen om pension för företagare (1272/2006) eller lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006). Som företagare betraktas ändå inte en stipendiat som avses i 1 a § 2 mom. i lagen om pension för lantbruksföretagare.

Föreslagen lydelse

1 kap.
Allmänna bestämmelser

6 §

Företagare

Som företagare betraktas i denna lag en person som avses i 3 § i lagen om pension för företagare (1272/2006) eller i 3—5 § i lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006).

Gällande lydelse

8 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på personer i arbetsavtalsförhållande, tjänsteförhållande eller annat anställningsförhållande i Finland, på personer som arbetar på utländska handelsfartyg i utrikesfart samt på företagare och arbetslösa i Finland på det sätt som bestäms nedan.

Lagen tillämpas också på en arbetstagare vars finska arbetsgivare sänt utomlands för att arbeta för samma arbetsgivare. Detsamma gäller arbetstagare som finska företag sänt utomlands för arbete hos ett utländskt moder-, dotter- eller systerföretag som hör till samma ekonomiska helhet som det finska företaget, om arbetstagarens anställningsförhållande till det utsändande företaget fortsätter under den tid arbetstagaren arbetar utomlands.

Lagen tillämpas också på en person som står i anställningsförhållande till finska staten och såsom medlem av den utsända personalen arbetar inom Finlands utrikesrepresentation, eller på vilken denna lag tillämpades omedelbart innan anställningsförhållandet började.

Denna lag tillämpas inte på en sådan löntagare som inte omfattas av skyldigheten att betala arbetslöshetsförsäkringspremie enligt 15 § i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner (555/1998). Lagen tillämpas dock på en person som inte efter den kalendermånad då han eller hon fyller 65 år är skyldig att betala arbetslöshetsförsäkringspremie på grundval av 15 § 2 mom. 2 punkten i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner, trots att han eller hon har rätt att få arbetslöshetsförmåner.

Denna lag tillämpas inte heller på en utländsk medborgare som i Finland tjänstgör som diplomatisk representant för en främmande stat, som utsänd konsul, vid en mellanstatlig organisation eller som hör till den administrativa eller tekniska personalen vid en främmande stats utrikesrepresentation eller till dess tjänstepersonal, eller som är privattjänare hos en person som avses ovan.

Föreslagen lydelse

8 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på personer i arbetsavtalsförhållande, tjänsteförhållande eller annat anställningsförhållande i Finland, på personer som arbetar på utländska handelsfartyg i utrikesfart samt på företagare och arbetslösa i Finland på det sätt som föreskrivs nedan.

Lagen tillämpas också på en arbetstagare som av sin finska arbetsgivare sänt utomlands för att arbeta för samma arbetsgivare. Detsamma gäller arbetstagare som finska företag sänt utomlands för arbete hos ett utländskt moder-, dotter- eller systerföretag som hör till samma ekonomiska helhet som det finska företaget, om arbetstagarens anställningsförhållande till det utsändande företaget fortsätter under den tid arbetstagaren arbetar utomlands.

Lagen tillämpas också på en person som står i anställningsförhållande till finska staten och såsom medlem av den utsända personalen arbetar inom Finlands utrikesrepresentation, eller på vilken denna lag tillämpades omedelbart innan anställningsförhållandet började.

Denna lag tillämpas inte på en utländsk medborgare som i Finland tjänstgör som diplomatisk representant för en främmande stat, som utsänd konsul, vid en mellanstatlig organisation eller som hör till den administrativa eller tekniska personalen vid en främmande stats utrikesrepresentation eller till dess tjänstepersonal, eller som är privattjänare hos en person som avses ovan.

RP 94/2015 rd

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

8 a §

Rätt till förmåner på basis av boende, Europeiska unionens lagstiftning eller överenskommelser som är bindande för Finland

Rätt till förmåner enligt denna lag har arbetslösa arbetssökande som är bosatta i Finland. Vem som bor i Finland avgörs enligt 3, 3 a, 4 och 10 § i lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet (1573/1993). Om det är fråga om rätten till en förmån som utbetalas av en arbetslöshetskassa, ska arbetslöshetskassan vid behov innan den fattar beslut om dagpenning begära Folkpensionsanstaltens beslut om huruvida personen bor i Finland.

Om det på en arbetslös arbetssökande tillämpas rådets förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen, nedan förordningen om social trygghet, eller Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen, nedan grundförordningen, eller den nordiska konventionen om social trygghet (FördrS 136/2004), bestäms rätten till arbetslöshetsdagpenning utifrån förordningen om social trygghet, grundförordningen eller den nordiska konventionen om social trygghet.

En arbetslös arbetssökande som inte är finsk medborgare och inte är bosatt i Finland har rätt till arbetslöshetsdagpenning, om

1) förordningen om social trygghet, grundförordningen eller den nordiska konventionen om social trygghet inte tillämpas på honom eller henne,

2) han eller hon har arbetat i minst sex månader i Finland under sin oavbrutna vistelse, och

3) hans eller hennes vistelse i Finland fortgår.

Rätt till förmåner enligt denna lag har arbetslösa arbetssökande som är bosatta i Finland. Vem som bor i Finland avgörs enligt 3, 3 a, 4 och 10 § i lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet (1573/1993).

Om det på en arbetslös arbetssökande tillämpas rådets förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen, nedan *förordningen om social trygghet*, eller Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen, nedan *grundförordningen*, eller den nordiska konventionen om social trygghet (FördrS 136/2004), bestäms rätten till arbetslöshetsdagpenning utifrån förordningen om social trygghet, grundförordningen eller den nordiska konventionen om social trygghet.

En arbetslös arbetssökande som inte är finsk medborgare och inte är bosatt i Finland har rätt till arbetslöshetsdagpenning, om

1) förordningen om social trygghet, grundförordningen eller den nordiska konventionen om social trygghet inte tillämpas på honom eller henne,

2) han eller hon har arbetat i minst sex månader i Finland under sin oavbrutna vistelse, och

3) hans eller hennes vistelse i Finland fortgår.

RP 94/2015 rd

Gällande lydelse

8 a §

Utbetalning av arbetslöshetsdagpenning till den som söker arbete i en annan stat

En arbetslös arbetssökande som enligt artikel 64 i grundförordningen har begett sig till en annan stat för att där söka arbete har rätt att under den tid han eller hon söker arbete i den andra staten få arbetslöshetsdagpenning i högst tre månader.

2 kap.

Allmänna arbetskraftspolitiska förutsättningar för erhållande av förmåner

Föreslagen lydelse

8 b §

Utbetalning av arbetslöshetsdagpenning till den som söker arbete i en annan stat

En arbetslös arbetssökande som enligt artikel 64 i grundförordningen har begett sig till en annan stat för att där söka arbete har rätt att under den tid han eller hon söker arbete i den andra staten få arbetslöshetsdagpenning i högst tre månader.

2 kap.

Allmänna arbetskraftspolitiska förutsättningar för erhållande av förmåner

8 §

Upphörande med företagsverksamhet

Om det inte finns skäl att göra någon annan bedömning, anses en enskild näringsidkares företagsverksamhet ha upphört även när

1) produktionsverksamheten och den ekonomiska verksamheten har upphört enligt en sådan redogörelse av arbetssökanden som kan anses vara tillförlitlig eller när det anmars är uppenbart att verksamheten inte fortsätter, och

2) personen har avstått från eventuell pensionsförsäkring enligt lagen om pension för företagare eller lagen om pension för lantbruksföretagare.

5 kap.

Förutsättningar för erhållande av arbetslöshetsdagpenning

5 §

Försäkringsperioder som räknas löntagare till godo

5 kap.

Förutsättningar för erhållande av arbetslöshetsdagpenning

5 §

Arbets- och försäkringsperioder som räknas löntagare till godo

Vid beräkningen av arbetsvillkoret för löntagare beaktas också arbete som utförts efter 65 års ålder, även om arbetslöshetsförsäkringspremie inte betalas för arbetet.

RP 94/2015 rd

Gällande lydelse

Om en medlem av en löntagarkassa efter att ha utträtt ur kassan inom en månad ansluter sig till en annan löntagarkassa, skall den tid som han eller hon har varit i arbete som kassamedlem och försäkrad i föregående kassa räknas honom eller henne till godo.

10 kap.

Bestämmelser om förmåner som betalas under tiden för sysselsättningsfrämjande service

3 §

Frånvaro från sysselsättningsfrämjande service

Under tiden för jobbsökarträning, karriärträning, prövning och arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte har en arbetssökande inte rätt till arbetslöshetsförmån för de dagar då han eller hon inte deltar i servicen, om inte frånvaron beror på

- 1) arbetsoförmåga,
- 2) ett under 10-årigt barns sjukdom för högst fyra arbetsdagar per gång, eller
- 3) en anställningsintervju eller något annat jämförbart skäl som anknyter till sysselsättning.

Föreslagen lydelse

Vid beräkningen av arbetsvillkoret för löntagare jämställs arbete som verkställande direktör med arbete i ett arbetsavtals- eller tjänsteförhållande, om inte personen är en företagare som avses i 1 kap. 6 §.

Om en medlem av en löntagarkassa efter att ha utträtt ur kassan inom en månad ansluter sig till en annan löntagarkassa, ska den tid som han eller hon har varit i arbete som kassamedlem och försäkrad i föregående kassa räknas honom eller henne till godo.

10 kap.

Bestämmelser om förmåner som betalas under tiden för sysselsättningsfrämjande service

3 §

Frånvaro från sysselsättningsfrämjande service

Under tiden för jobbsökarträning, karriärträning, prövning och arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte har en arbetssökande inte rätt till arbetslöshetsförmån för de dagar då han eller hon inte deltar i servicen, om inte frånvaron beror på

- 1) arbetsoförmåga,
- 2) ett under 10-årigt barns sjukdom för högst fyra arbetsdagar per gång,
- 3) en anställningsintervju eller något annat jämförbart skäl som anknyter till sysselsättning, eller
- 4) skötsel av ett offentligt förtroendeuppdrag.

Denna lag träder i kraft den

20 .